FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskiego Armii Krajowej
z Wojskowej Służby Polskiej
87-10 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
[illegible] 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
N[illegible] 82 1090 1506 0000 0000 5002 02[illegible]

poprzedni w M:388-1006
IX '03
41

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK

Bydgoszcz
Sz. Sz. „AK", „WiN"

+ Jakubowski Maksymilian
ps. „Jur"

M:388/1006 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — Jakubowski Maksymilian
T: M:388/1006 Pom
Byd. Sz. Sz-Ak „Wiw"

I/1. Relacja k. 6 s. 1-6

I/2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące osoby relatora

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora k. 6 s. 1-6

II. Materiały uzupełniające relację k. 14 s. 1-19

III/1 – Materiały dotyczące rodziny relatora

III/2 – Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – Materiały dotyczace ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III/4 – Materiały dotyczace ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – inne...

IV. Korespondencja

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 21

VI. Fotografie dział ikonografii

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
1939 1945

I/1. Relacja - Jakubowski Maksymilian:

1. Konspiracyjna działalność (odpis) - opisana przez Maksymiliana Jakubowskiego i przesłana Eugeniuszowi Szulcowi wraz z pismem dn. 21.08.1981, mpis kserokop. k. 2 s. 1-3

2. Relacja spisana przez Leszka Michalskiego ps. „Tarzyski", mpis oryg. + kopia k. 4 s. 4-7

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Odpis

Rel. M-388-1006 1

konspiracyjnej działalności własnoręcznie napisanej przez Maksymiliana Jakubowskiego, przesłanej druhowi Eugeniuszowi Szulcowi przy piśmie z dnia 21.03.1981 r. /Kronika harcerzy "7" tom I/

Jakubowski Maksymilian syn Romana ur. 16.03.1913 r. w Koronowie pow. Bydgoski. Członek ZHP od 11.11.1925 r. W czasie okupacji ul.Hanki Sawickiej 8 m.14. Mianowany harcmistrzem 10.02.1938 r. Mianowany hufcowym Hufca I Harcerzy w Bydgoszczy 10.06 1938 r. Mianowany z-ca Komendanta Ośrodka Bydgoskiego 1.07.1938 r.

Krótki opis działalności konspiracyjnej w czasie okupacji.

Pseudonim "Jur". Początek 1940 r. - zorganizowanie konspiracyjnej pozaszkolnej drużyny harcerskiej "Ósemki".

15.06.1940 r. zaprzysiężony i przyjęty do "Szarych Szeregów" i Związ- Walki Zbrojnej, - przez ówczesnego Komendanta Chorągwi "Szarych Szeregów" Pomorza Gdańskiego i członka inspektoratu A.K. w Bydgoszczy dha Bernarda Mrozińskiego ps. "Prus".

W 1941 r. zorganizowałem oddziały służby pomocniczej z kobiet i chłopców do lat 18 / później w porozumieniu z hm Zürnem zrzeszony "Mafeking"/. Komendantem "Mafekingu" żeńskiego była Maria Biegoń a po jej aresztowaniu i osadzeniu w obozie, prowadziła jej siostra młodsza. Komendantem "Mafekingu", był phm Maciejewski Marian ps. "Maciek". Aresztowany przez "Gestapo" w maju 1944 r. a w lipcu przesłany do obozu w Stutthofie. Z młodzieży powyżej 18 lat zorganizowałem wojskową kompanię "Szarych Szeregów". 1942 r. - na skutek całkowitego braku kontaktu z "Prusem", od dnia zaprzysiężenia /15.06.1940 r. mój przypis/ - skotaktowałem się z Komendantem Garnizonu Bydgoskiego A.K. w Bydgoszczy ob. Bronisławem Sonnenfeldem ps. "Lech". Komendant Garnizonu "Lech" mianował z ramienia A.K. - dowódcą kompanii "Szarych Szeregów" ppor.Bocka ps. "Witold", - który był równocześnie łącznikiem między Komendą Główną a mną. W kompanii prowadziłem szkolenie w zakresie taktyki i wiadomości o broni polskiej i niemieckiej. Phm Wichtowski, który prowadził sklep KOH a w czasie okupacji niemieckiej sklep spprtowy, sprzedał mi kilkadziesiąt broszur z mapkami o broni niemieckiej jak: granat, pistolet "Parabellum", pistolet maszynowy, karabin maszynowy i to.,które były tanie, po 1 marce za sztukę - zaopatrzyłem w te broszury chłopców z kompanii. Na polecenie Komendy Głównej zorganizowałem podwójne sztafety, piesze i kolarskie do Borów Tucholskich Świecia, Fordonu, Solca i Ostromecka oraz " skrzynki kontaktowe". Do Borów Tucholskich przekazywałem broń, amunicję i ludzi spalonych. Oddziały pomocnicze szkoliłem w zakresie łączności i służby sanitarno w ratownictwie. 2.11.1942 r. spotkałem się z "Prusem", który zrezygnował ze stanowiska Komendanta Chorągwi Pomorskiej "Szarych Szeregów" z powodu poszukiwania go przez "Gestapo". Tego samego dnia obecny

u phm Subkowskiego hm Zürn Edward - szef Wydziału Ziem Zachodnich z Warszawy - mianował mnie Komendantem Chorągwi Pomorskiej "Szarych Szeregów". "Prus" nie przekazał mi żadnych kontaktów w terenie - twierdząc, że są wszyscy spaleni. Jedynie dał mi luźny kontakt z drużynowym 1 BDH dhem Subkowskim i członkiem 7 BDH dhem Franciszkiem Mizerką. Drużyny te nie były zakonspirowane i członkowie ich mieli tylko ze sobą luźny kontakt. Na moje polecenie ci dwaj zorganizowali drużyny w których zastosowano systemy trójkowe i wprowadzono szkolenie. Zorganizowałem też małe oddziały "Szarych Szeregów" w Brodnicy Chojnicach, Tucholi, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle i Fordonie. Z Edwardem Zürnem spotkałem się jeszcze dwukrotnie u mnie w mieszkaniu. Otrzymałem z Głównej Komendy- Kwatery "Szarych Szeregów" z Warszawy za jego pośrednictwem prawo przeprowadzania szkolenia instruktorów harcerskich - podharcmistrzem. Poprosiłem do pomocy hm Wincentego Gordona i wspólnie przeprowadziliśmy szkolenie instruktorów. Na mój wniosek, otrzymało 6-ciu harcerzy stopień podharcmistrza: Subkowski Bernard, Mizerka Franciszek, Maciejewski Marian, Mroczek Leppold, Kopwski Kazimierz i Kręcki Janusz. Były to małe dyplomy fotografii podpisane przez Naczelnika "Szarych Szeregów" "Krzemienia" w Warszawie. Zostały nam przysłane zakonspirowaną przesyłką kolejową. Otrzymywałem co miesiąc korespondencję z Głównej Kwatery "Szarych Szeregów" w Warszawie / Dyplomy, wszelkiego rodzaju gazetki konspiracyjne jak, "Rzeczpospolitą", "Żołnierz Polski" jak, "Dywizjon 303", "Ziemia gromadzi prochy" - wydane w 1943 r. Vademecum i tp./. Przesyłki były nadawane co miesiąc oznaczonego dnia, w pierwszym wagonie za lokomotywą, względnie za transportem wojska, przyklejane były przylepcem pod sedesem. Jedem z moich ludzi Czesław Te.....i / nazwisko nie mogłem odczytać - mój przypis/ podjeżdżał jedną stację z Bydgoszczy w kierunku Warszawy a następnie wsiadał tam na pociąg z Warszawy do Bydgoszczy i przesyłkę mnie dostarczał. Otrzymałem również za pośrednictwem hm Edwarda Zürna konspekt i prawo szkolenia 1 klasy / 6 ludzi/ na podchorążych - akcja tzw. "Rombertów". Szkolenie się odbyło. Po aresztowaniu w A.K. w bydgoskim w 1943 r. - "Witold" zrezygnował z funkcji dowódcy kompanii "Szarych Szeregów" i łącznika. Dowódca Garnizonu mianował na mój wniosek dowódcą kompanii wojskowej "Szarych Szeregów" - sierżanta a 1.1.1945 ppor. czasu wojny phm Leopolda Mroczka ps."Lop". Dowodcą plutonów byli: plutonowy a 1.1.1945 r. sierżant Józef Włyński, plutonowy a 1.1.1945 r. sierżant Leonard Sieradzki i kapral a 1.1.1945 r. plutonowy phm Bernard Subkowski. Łącznikiem między Garnizonem a mną a zarazem bezpośrednim moim przełożonym został dowódca batalionu ps. "Wicek", z którym kontaktowałem się systematycznie co tydzień. W Fabryce Erhard Schmidt / obecnie "Eltra"/ z naszej inicjatywy do-

konywano sabotaże: 1/ Wacław Gill prowadzący transport dokonywał przekodowywania przesyłek zapalników do min czołgowych, co w rezultacie opóźniało dostawę transportu do montażu o około 4 tygodnie. 2/ przy toczeniu korpúsów części amunicyjnych na rewolwerówkach, rozkalibrowano mierniki, którymi posługiwali się Volksdeutsche, w rezultacie muszono setki korpúsów wyrzucić.

11.11.1943 r. zostałem odznaczony brązowym krzyżem zasługi z mieczami - powiadomił mnie osobno Komendant Garnizonu "Lech".

1944 r. zostałem mianowany Dowódcą III Dzielnicy A.K. w Bydgoszczy. Dowództwo AK w Bydgoszczy - przydzieliło pod moje rozkazy kompanię "Szarych Szeregów", oddziały pomocnicze "Mafekingu" żeńskiego i męskiego i dodatkowo przydzieliły mi jeszcze od siebie 2 plutony wojska. / Bydgoszcz była podzielona na 4 dzielnice/. III Dzielnica obejmowała trójkąt między ul. Szubińską a Nakielską. Od I/43 byłem zapraszany na odprawy Sztabu Komendy Pomorskiego Okręgu A.K. w obecności dowódcy Okręgu płk. Pałubickiego ps. "Janusz" w mieszkaniu ppor. Tomasza Kędzierskiego oficera broni Komendy Okręgu Pomorskiego A.K. w Bydgoszczy ul. Nowa nr 24/3. 1.1.1945 r. mianowany zostałem p.porucznikiem czasu wojny przez Komendanta Okręgu "Zachód" A.K.. Podany zostałem do odznaczenia srebrnym krzyżem zasługi z mieczami. Mimo dwukrotnego wezwania do stawienia się celem podpisania listy przynależności do narodowości niemieckiej, odmówiłem i pozostałem Polakiem.

Działalność zakończyłem 19.1.1945 r.

Maksymilian Jakubowski

61-647 Poznań.

Za zgodność:

Kalikst Piechocki - Kalikst Piechocki

Bydgoszcz, dnia 27.05.1986 r. pisane w mieszkaniu Ob. Eugeniusza Szulca

śp. Maksymilian Jakubowski zmarł w październiku 1981 r. w Poznaniu.

Mafeking - miasteczko w Republice Południowej Afryki związane z powstaniem skautingu przez generała angielskiego Baden-Powella, w czasie wojny Anglików z Burami - potomkami kolonistów holenderskich 1899-1902 r.

Kalikst Piechocki

85-312 BYDGOSZCZ

Maksymilian JAKUBOWSKI /1913-1981/
ps."Jur"

Harcmistrz, Komendant Chorągwi Pomorskiej Szarych Szeregów
"Ul Lina".

Maksymilian JAKUBOWSKI urodził się dnia 16 marca 1913 r. w Koronowie w rodzinie rzemieślnika-mistrza stolarskiego Romana Jakubowskiego i Marcyjanny z domu PIENIASZEK.

Do szkół podstawowych uczęszczał w Koronowie a do 6 klasowej szkoły średniej /Szkoły Wydziałowej/ w Bydgoszczy. Terminował również w zawodzie stolarskim w warsztacie ojca lecz zawodu tego nie wykonywał ponieważ zatrudniał się jako biuralista. Od wczesnej młodości związał się harcerstwem, wstępując w dniu 11 listopada 1925 r. do Związku Harcerstwa Polskiego - do 11 Bydgoskiej Drużyny Harcerskiej im.Karola Marcinkowskiego . Przyrzeczenie harcerskie złożył w dniu 20 czerwca 1926 r. na ręce phm.Kazimierza PAPIńSKIEGO. W dniu 1 kwietnia 1928 r. przeszedł do 7 Bydg. Druż.Harc.im.Karola Chodkiewicza w której działał do 1935 r. kiedy to włączył się do pracy w 8 Bydg.Druż.Harc.im.Władysława Jagiełły pozostają w niej na czas dłuższy na funkcji drużynowego. W m.grudniu 1931 r. rozkazem ldz.8 Komendy Chorągwi Wielkopolskiej ZHP zatwierdzono mu stopień Harcerza Rzeczpospolitej. Stopień podharcmistrzowski zatwierdzono mu w roku 1935. Po odbyciu chorągwianego kursu w m.lipcu/sierpniu 1936 r. w dniu 10 marca 1938 r. został mianowany harcmistrzem. W m.czerwcu tegoż roku objął funkcję komendanta I Hufca bydgoskiego ZHP /pozaszkolnego-chłopców starszych/. Funkcję zastępcy komendanta Bydgoskiego Ośrodka Harcerskiego powierzono mu dnia 1 lipca 1939 r. Już na przełomie roku 1938/1939 powołany komendantem wojennego pogotowia harcerskiego pozostał nim aż do wkroczenia ~~niemieckiego~~ Wehrmachtu do Bydgoszczy.

Na początku 1940 r. włączył się do działalności konspiracyjnej reaktywując drużynę konspiracyjną - kierowaną przez siebie już w okresie przedwojennym - 8 Bydg.Druż.Harc, W szeregach Związku Walki Zbrojnej i konspiracyjnego harcerstwa - Szarych Szeregach został zaprzysiężony pod ps."Jur" w dniu 15 czerwca 1940 r. przez komendanta hufca bydgoskiego -"Rój Spichrze"- Bernarda MROZINSKIEGO ps.Prus" . W drużynie konspiracyjnej 8 BDH prowadził szkolenie wojskowe i motorowe, organizował łączność do grup partyzanckich w Borach Tucholskich ~~"Cisy 100"~~.

Zarobkowo pracował jako robotnik w fabryce elektrotechnicznej f.Schmidt /dawniej Ciszewski/ . Tu zetknął się ze swoimi późnieszymi współpracownikami w konspiracji Szaroszeregowej ;

ppor.Witoldem BOCKIEM ps."Witold" /komendatem kompanii harc.SzSz/ i sierż.Leopoldem MROCZKIEM ps."Lop" ~~/sądzonym z nim w proc.WIN~~/.

W organizacji ZWZ-AK został, przez ówczesnego komendanta Garnizonu bydgoskiego AK kr. "Dwór" - por.mar.woj.Bronisława SONNENFELDA ps."Lech", mianowany komendantem IV rejon.połudn. /dzielnica Wilczak/.

Od dnia 2 listopada 1943 r. , po aresztowaniu ówczesnego komendanta "Ula Lina" Bernarda MROZINSKIEGO ps."Prus" , został przez wizytatora "Pasieki" /Gł.Kwat.Harc./ hm.por.Edwarda ŻURNA ps."Jacek" desygnowany na komendanta pomorskiej chorągwi. Po fali aresztowań w środowiskach harcerskich Pomorza, od nowa organizował "Roje" i "Rodziny" Szaro-szeregowe: w Brodnicy, Chełmnie, Chojnicach, Tucholi, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle. Łączność z "Pasieką" utrzymywał przez wizytatora hm.ŻURNA "Jacka" i łącznika "Mira" /phm ppor.Ferdynanda ZIĘTKA/. W hufcu bydgoskicm "Rój Spichrze" w roku 1944 przeprowadził kurs kształcenia starszyzny - przyszłych podharcmistrzów, który zaowocował w m.maju tegoż roku 9 nominacjami przez "Pasiekę" /Rozk.ldz.9/. Natomiast szkolenie 1-ej klasy kursu podchorążych nie zdołał w pełni zrealizować.

Dnia 11 listopada 1943 r. został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami a 1 stycznia 1945 r. , przez Komendanta Obszaru Zachód AK mianowany podporucznikiem czasu wojny. Przynależności narodowej i państwowej nie zmieniał.

Po zajęciu Bydgoszczy przez Armię Czerwoną działalności konspiracyjnej nie zawiesił, włączając się do akcji organizacji "Wolność i Niepodległość" w której Komendzie Okręgu Pomorskiego objął pod ps."Jur" funkcję szefa referatu bezpieczeństwa. Aresztowany w dniu 20 kwietnia 1946 r., po śledztwie został w dniu 6 września tegoż roku osądzony, w grupie 18 działaczy "WINu" w tym i z współtowarzyszem działalności Szaro-szeregowej sierż.phm Leopoldem MROCZKIEM ps."Lop" , na 10 lat więzienia i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Ciężki wyrok odsiadywał we więzieniu we Wronkach. W roku 1951 został zwolniony. Resztę życia spędził pracując w administracji f.Arged w Poznaniu. Zmarł w następstwie nieuleczalnej choroby w dniu 15 października 1981 r. Prochy złożono w Szczecinku. Pośmiertnie w roku 1989 został odznaczony "Krzyżem za zasługi dla ZHP" z "Rozetą-Mieczam

opracował LM.-"Toczyski"

źródła: relacje rodziny, relacja własna M.J."Jura"-Arch.Pomorskie AK . teczka ~~M.388-1086~~

Maksymilian JAKUBOWSKI /1913-1981/
ps."Jur"

Harcmistrz, Komendant Chorągwi Pomorskiej Szarych Szeregów
"Ul Lina".

Maksymilian JAKUBOWSKI urodził się dnia 16 marca 1913 r. w Koronowie w rodzinie rzemieślnika-mistrza stolarskiego Romana Jakubowskiego i Marcyjanny z domu PIENIĄŻEK.

Do szkół podstawowych uczęszczał w Koronowie a do 6 klasowej szkoły średniej /Szkoły Wydziałowej/ w Bydgoszczy. Terminował również w zawodzie stolarskim w warsztacie ojca lecz zawodu tego nie wykonywał ponieważ zatrudniał się jako biuralista. Od wczesnej młodości związał się harcerstwem, wstępując w dniu 11 listopada 1925 r. do Związku Harcerstwa Polskiego - do 11 Bydgoskiej Drużyny Harcerskiej im.Karola Marcinkowskiego . Przyrzeczenie harcerskie złożył w dniu 20 czerwca 1926 r. na ręce phm.Kazimierza PAPIŃSKIEGO. W dniu 1 kwietnia 1928 r. przeszedł do 7 Bydg. Druż.Harc.im.Karola Cholkiewicza w której działał do 1935 r. kiedy to włączył się do prac w 8 Bydg.Druż.Harc.im.Władysława Jagiełły pozostając w niej na czas dłuższy na funkcji drużynowego. W m.grudniu 1931 r. rozkazem Dz.8 Komendy Chorągwi Wielkopolskiej ZHP zatwierdzono mu stopień Harcerza Rzeczpospolitej. Stopień podharcmistrzowski zatwierdzono mu w roku 1935. Po odbyciu chorągwianego kursu w m.lipcu/sierpniu 1936 r. w dniu 10 marca 1938 r. został mianowany harcmistrzem. W m.czerwcu tegoż roku objął funkcję komendanta I Hufca bydgoskiego ZHP /pozaszkolnego-chłopców starszych/. Funkcję zastępcy komendanta Bydgoskiego Ośrodka Harcerskiego powierzono mu dnia 1 lipca 1939 r. Już na przełomie roku 1938/1939 powiązany komendantem wojennego pogotowia harcerskiego pozostał nim aż do wkroczenia niemieckiego Wehrmachtu do Bydgoszczy.

Na początku 1940 r. włączył się do działalności konspiracyjnej reaktywując drużynę konspiracyjną - kierowaną przez siebie już w okresie przedwojennym - 8 Bydg.Druż.Harc. W szeregach Związku Walki Zbrojnej i konspiracyjnego harcerstwa - Szarych Szeregach został zaprzysiężony pod ps."Jur" w dniu 15 czerwca 1940 r. przez komendanta hufca bydgoskiego -"Rój Spichrze"- Bernarda MROZINSKIEGO ps."Prus" . W drużynie konspiracyjnej 8 F prowadził szkolenie wojskowe i motorowe, organizował łączność do grup partyzanckich w Borach Tucholskich "Cisy 100".

Zarobkowo pracował jako robotnik w fabryce elektrotechnic f.Schmidt /dawniej Ciszewski/ . Tu zetknął się ze swoimi p nieszymi współpracownikami w konspiracji Szaroszeregowej

ppor. Witoldem BOCKIEM ps."Witold" /komendantem kompanii harc.SzSz i sierż.Leopoldem MROCZKIEM ps."Lop" /sądzonym z nim w proc.WIN/

W organizacji ZWZ-AK został, przez ówczesnego komendanta Garnizonu bydgoskiego AK kr. "Dwór" - por.mar.woj.Bronisława SONNENFELDA ps."Lech", mianowany komendantem IV rejon.połudn. /dzielnica Wilczak/.

Od dnia 2 listopada 1943 r. , po aresztowaniu ówczesnego komendanta "Ula Lina" Bernarda MROZINSKIEGO ps."Prus" , został przez wizytatora "Pasieki" /Gł.Kwat.Harc./ hm.por.Sławerla ZURNA ps."Jacek" desygnowany na komendanta pomorskiej chorągwi. Po fali aresztowań w środowiskach harcerskich Pomorza, od nowa organizował "Roje" i "Rodziny" Szaro-szeregowe: w Brodnicy, Chełmnie, Chojnicach, Tucholi, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle. Łączność z "Pasieką" utrzymywał przez wizytatora hm.ZURNA "Jacka" i łącznika "Mira" /phm ppor.Ferdynanda ZIĘTKA/. W hufcu bydgoskim "Rój Śpichrze" w roku 1944 przeprowadził kurs kształcenia starszyzny - przyszłych podharcmistrzów, który zaowocował w m.maju tegoż roku 9 nominacjami przez "Pasiekę" /Rozk.Ilz.9/. Natomiast szkolenie 1-ej klasy kursu podchorążych nie zdołał w pełni zrealizować.

Dnia 11 listopada 1943 r. został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami a 1 stycznia 1945 r. , przez Komendanta Obszaru Zachód AK mianowany podporucznikiem czasu wojny. Przynależności narodowej i państwowej nie zmieniał.

Po zajęciu Bydgoszczy przez Armię Czerwoną działalności konspiracyjnej nie zawiesił, włączając się do akcji organizacji "Wolność i Niepodległość" w której Komendzie Okręgu Pomorskiego objął pod ps."Jur" funkcję szefa referatu bezpieczeństwa. Aresztowany w dniu 20 kwietnia 1946 r., po śledztwie został w dniu 6 września tegoż roku osądzony, w grupie 18 działaczy "WINu" w tym i z współtowarzyszem działalności Szaro-szeregowej sierż.phm Leopoldem MROCZKIEM ps."Lop" , na 10 lat więzienia i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Ciężki wyrok odsiadywał we więzieniu we Wronkach. W roku 1951 został zwolniony. Resztę życia spędził pracując w administracji f.Arged w Poznaniu. Zmarł w następstwie nieuleczalnej choroby w dniu 15 października 1981 r. Prochy złożono w Szczecinku. Pośmiertnie w roku 1989 został odznaczony "Krzyżem za zasługi dla ZHP" z "Rozetą-Miecz i

opracował LM.-"Poczyński"

Źródła: relacje rodziny, relacja własna M.J."Jura"-Arch.Pomorskie AK . teczka M.388-1006

I/3. Inne materiały dokumentacyjne.
– Jakubowski Maksymilian:

1. Kserokopia – odpisu akt procesu – jego uczestników – (zob. cz. II) sporządzone przez dr. J. Jaszowskiego, ks. kp. k. 6 s. 1–6

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Wojsk. Rok. Rej. 399/46 arch. nr. 15

1

Akta w sprawie Obuńskiego Mariana z urzędu ziemskiego w Świeciu

Prot. przes. 6 V 1946 r. Ojciec przedsiębiorca budowlany

Jarocki Alfons s. Józefa i Bronisławy z d. Ruszkowska ur. 11 III 1910 Dąbrowa Chełm. pow. Chełmno nauczyciel, żonaty, troje dzieci sł. wojsk. 1932-33 w 59 pp. w Inowrocławiu, nauczyciel w Chełmnie, od 1939 r. ukrywał się ojciec i brat zamordowani przez Niemców w Dąbrowie Chełm. i Władysława w Dąbrowie Chełm.

W 1940 r. w sierpniu do ZWZ w Toruniu przez redaktora Ciesielskiego miał organizować inspektorat Brodnicę z powiatami: Brodnica, Nowe Miasto, Rypin do listopada 1940 r. gdy nastąpiła wsypa. Na wiosnę 1941 r. „Bolesław" szef sztabu okręgu kazał objąć inspektorat Tczew, Starogard, Chojnice do lipca 1942 r. nastąpiła wsypa i poszedł do bunkrów leśnych do „Gryfa Pom." w marcu 1944 r. nawiązał kontakt z komendantem podokręgu północnego „Michał-Marta" i otrzymał funkcję inspektora Tczew-Starogard-Kościerzyna. W czerwcu 1944 objął dodatkowo inspektorat Tucholski powiatu Tuchola, Chojnice, tępólno w listopadzie 1944 przekazał te dwa inspektoraty Janowi Salewskiemu ps. „Sokół" a sam miał organizować Gdynia-Gdańsk-Kartuzy, nie zdążył zorganizować. W lipcu 1945 skontaktował się ze „Starzyńskim" ps. „Józef" w Bydgoszczy i do kwietnia 1946 tj. do czasu aresztowania organizował W.i.N. „Józef" powierzył mu funkcję szefa organizacyjnego okręgu Pomorze „W.i.N."

Szefem informacji był Jakubowski Maksymilian ps. „Jur", Minc ps. „Orzeł", który się ujawnił i przestał, ks. Porzyński z Więcborka, ale zrezygnował bo został przeniesiony na Okrzywo

Jakubowski i in.

24 II 45 r. przy ul. Śniadeckich 41 zamordowano 3 milicjantów Sikorskiego Juliana, Michalskiego Józefa i Kwiatkowskiego Franciszka

Dutkiewicz i Augustyniak z początkiem lutego 1945 jako podoficerowie zostali wcieleni do RKU Bydgoszcz 23 II 1945 zostali aresztowani jako byli Akowcy i doprowadzeni do NKWD do Koronowa. Z Koronowa pod eskortą 3 milicjantów (jeden z karabinem) wraz z pięcioma innymi do Jastrowa przez Bydgoszcz pierw z Koronowa do Bydgoszczy aby jechać do Piły nocowali u Dutkiewicza i Augustyniaka

Dutkiewicz poszedł do Mroczka aby interweniował ten poszedł do Hennego w komisariacie MO gdzie był Kossowski występujący w mundurze Kapitana WP z dokumentami oficera UB Kossowski, Henne i Mroczek przyszli na Śniadeckich 41 i Kossowski wylegitymował funkcj. MO i oświadczył że przejmuje aresztowanych. Gdy Dutkiewicz powiedział Kossowskiemu, że był oficerem org. Kadry dziarskie AK, Augustyniak i Kucharski byli członkami wywiadu PN, Kossowski posłał Hennego po samochód aby wywieźć aresztowanych, a potem wydał rozkaz zabić milicjantów i dał Dutkiewiczowi swój pistolet zabili Dutkiewicz i Augustyniak, a razem z Kucharskim zakopali zwłoki w piwnicy. Kossowski zabrał pistolet i poszedł

[illegible], Jarocki

[illegible] pomocy Kulniecia, Mroczka i Burdziąga
zorganizował drukarnię i druk ulotek
używał nazwiska Golyński Jan

Owczarek Łucja ur. 24 II 1908 Bydgoszcz
WSK ps. „Lusia" zwerbowana do WSK w Toruniu przez
Helenę N.N., skontraktowała z „Walerym" w paźdz. 1945 r.
ten z Jareckim, którego była łączniczką

Klaman Jan s. Józefa i Teofili z d. Froha
ur. 22 grudnia 1911 r. Karsin pow. Chojnice, nauczyciel od IX 32 do IX 33 szk. podchor. piech. Zamków
syn rolnika z Karsina Tolka od listop. 1937 nauczyciel w Zapadowie pow. Chojnice na wojnie w 32 pp.
jako dwa plutonu ukrywał się w rejonie Karsina
kontaktował z Szalewskim i Jarockim, ale oficjalnie
do AK nie należał

Szymczak Józef s. Stanisława i Marii z d. Skowron
ur. 7 III 1910 w Riemke pow. Bochum Westfalia, nauczyciel
1931–32 w Biedrusku, ojciec policjant, walny w O.W.
Chojnice, potem ukrywał się w Stargardzie, a w
styczniu 1940 wyjechał do Warszawy współpracował z Wyrzechem w TOW w 1942 zorganizował
TOW na Pomorzu

Paluszyński Alojzy s. Stanisława i Katarzyny
z d. Jankiewicz ur. 1 VI 1899 w Gnieźnie
zam. Szlachta pow. Starogard, zaw. stacji, st. sierżant
5 pułku strz. pozaskalańskich, pracował w dyrekcji kolei
Toruń, a potem w w Kowalewie na odcinku, należał
do AK aresztowany w listopadzie 1944 i osadzony
w Stutthofie

Jakubowski im — 3 —

4

Cossowski był k-dtem obwodu Łowicz, w 1940 r. formował batalion na Żoliborzu w 1942 r. partyzantka w lubelskiem uwolnił więźniów w Biłgoraju w 1943 w Janowie Lub. walczył w oddziałach partyzanckich z gen. Kowpakiem w Bydgoszczy zmalał się w poszukiwaniu pracy miał pracować w majątku ziemskim.

27 XI 46 r. wykonano wyroki śmierci

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK

Obniski Jarocki

5

Burdziąg Franciszek s. Jana i Franciszki z d. Mondrecka ur. 3 VIII 1913 Westfalia, zam. w Byd. Gorny, drukarz, pracował w czasie okupacji ul. Ign. Mojego 26 u Fryca Lacha należał do „Administracji zastępczej" dostarczał Polakom fałszywe dokumenty uruchomił dla Jarockiego drukarnię

Wyrok z 24 IX 46 r. Obniski sądzie 10 lat

Jarocki 8 lat, Owczarzakowa 1 rok

Ks. Porzyński 10 lat uniewinniony od zarzutu nielegalnego posiadania broni

N.K. w 1947 Marian Obniski został ułaskawiony decyzją prezydenta. Prośbę Obniskiego popierał WUBP w Bydgoszczy - zwolniony 22 X 47 r. uzasadnienie „zachodzą szczególne okoliczności przemawiające za ułaskawieniem"

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

milianowi i in. nr. arch. 14

6

Jakubowski Maksymilian ps. „Jur" s. Romana i Marcjanny z Pieniążków ur. 16 III 1913 w Koronowie zam. Bydgoszcz ul. Mazowiecka 8 mistrz stolarski wykszt. liceum administ. handl.

Kossowskiego Wojciecha ps. „Sęp" syna Jana i Stanisławy z Brodeckich ur. 11 V 1905 w Wszczynie Targ. zam. Bydgoszcz ul. Witebska 27

Dutkiewicza Floriana s. Jana i Pelagii z Jaworskich ur. 19 III 1900 w Gozdowie zam. Bydgoszcz ul. Śniadeckich 41 b. podof. zawod. w wojsku od 1918–1939

Augustyniaka Ludwika s. Jana i Marianny z Gruszowskich ur. 7 XI 1898 w Żbiku pow. Jaroczyn referent finansowy Kom. Miasta UCO podoficer zawodowy od 1919 do 1939 r.

Henne Stanisław s. Augusta i Antoniny z Mamatów ur. 21 IX 1914 r. w Kłodzisku pow. Szamotuły zam. Bydgoszcz Pl. Piastowski 7 6 kl. gimn. podof. zaw. 62 pp. 1933–1939 r.

Kserokopie dokumentów dostarczonych przez p. T. Jaszowskiego dn. 10.01.1944 r.

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945

II. Materiały uzupełniające relację:
Jakubowski Maksymilian:

1. art. „Mord przy ul. Świadeckich, Ziemia Pomorska z 10.05.1946 r., kserokop. k. 1 s. 1
2. art. Likidacja WiN na Pomorzu, Ziemia Pomorska, nr 202/1946, kserok. k. 1 s. 2
3. art. Trzy wyroki śmierci, 90 lat więzienia dla 20 oskarż., Ziemia Pomorska, nr 270/1946 r., kserokop. k. 1 s. 3
4. Leszek Michalski, Maksymilian Jakubowski (1913-1981)..., kserok. artykułu. k. 2 s. 4-7
5. Gąsiorowski A., biogram M. Jakubowskiego w kilku wersjach, mpisy k. 8 s. 8-15
6. Biogram M. Jakubowskiego autorstwa Leszka Michalskiego ps. „Toczyski", mpis oryg. k. 2 s. 16-17
7. Gąsiorowski A., Jakubowski Maksymilian, [w:] „S.B.K.P. 1939-1945", pod red. Anny Zakrzewskiej, Elżbiety Zawackiej, cz. 4, s. 61-62. k. 2 s. 18-19

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945

Jak zginęli przed rokiem trzej milicjanci

Mord przy ulicy Śniadeckich

dokonany został przez szajkę wywrotowych wykolejeńców

W jednym z kwietniowych numerów naszego pisma donosiliśmy o odkryciu na terenie Bydgoszczy potwornej zbrodni, dokonanej w lutym ub. roku na trzech milicjantach.

Obecnie, możemy podać szczegóły morderstwa wraz z nazwiskami aresztowanych.

Jako pierwszych aresztowano: Floriana Dudkiewicza i Ludwika Augustyniaka zam. przy ul. Orlej 60. Są to bezpośredni sprawcy zbrodni. Dudkiewicz był przed aresztowaniem zatrudniony jako referent finansowy w Bydgoskiej Spółdzielni Spożywców.

Następnym z aresztowanych jest Wojciech Kosowski b. kpt. WP zam. w Bydgoszczy przy ul. Witebskiej 27. W czasie okupacji był on członkiem AK w woj. lubelskim, a po wyzwoleniu przybył do Bydgoszczy, by tu organizować komórki AK w komisariatach MO. Kosowski aresztowany został w jednej z leśniczówek pod Bydgoszczą, wraz z sztabem WIN i AK. Aresztowanie nastąpiło w chwili opracowywania instrukcji dla bojówek WIN. Kosowski był tym, który wydał rozkaz zamordowania milicjantów.

ŁĄCZNIK WIN

Dalszymi wspólnikami morderców są również członkowie nielegalnych organizacji. Są to: funkcjonariusz SOK Antoni Jarocki zam. w Bydgoszczy przy ul. Niecałej 18, Stanisław Herne zam. przy Placu Piastowskim 7, Waternowski (aresztowany już przed kilku miesiącami w Koszalinie za działalność antyrządową), Domaradzki, ujęty na podstawie listów gończych w Katowicach i obecnie sprowadzony do Bydgoszczy oraz Leopold Mroczek zam. przy ul. Łokietka 18. Mroczek, pobierając 6000 zł miesięcznie „wynagrodzenia" był do chwili aresztowania łącznikiem nielegalnej organizacji WIN. Przyznał on się także do działalności szpiegowskiej. W lutym 1945 roku był komendantem komisariatu MO przy ul. Dworcowej. W czasie śledztwa wydał swoich wspólników.

Trzej milicjanci eskortowali transport aresztantów o czym dowiedział się Kosowski, który postanowił odbić więźniów. Tylko jeden z eskorty milicyjnej posiadał karabin pozostali zaś dwaj byli bez broni.

PODSTĘP ZBRODNIARZY

Gdy kolumna więźniów przybyła z Koronowa do Bydgoszczy było już ciemno. Na ul. Śniadeckich podszedł do milicjantów Kosowski, ubrany w mundur kapitana WP w towarzystwie Mroczka, noszącego mundur wojskowy z przepaską Milicji. Kosowski zakomunikował konwojentom, że został delegowany do odbioru więźniów. Milicjanci mając zastrzeżenia wobec nieznanego im Kosowskiego, uwierzyli jednak Mroczkowi, znanemu im jako komendant komisariatu milicji w Bydgoszczy. Usłuchali więc Kosowskiego, który polecił im ulokować więźniów w mieszkaniu Dudkiewicza przy ul. Śniadeckich 41, gdzie czekali już pozostali członkowie bandy.

Kiedy milicjanci zrozumieli, że padli w pułapkę, na ucieczkę było już za późno, drzwi pilnowali uzbrojeni w automaty wywrotowcy. Skrępowanych powrozami milicjantów kazał Kosowski „zlikwidować" Dudkiewiczowi i Augustyniakowi. Dudkiewicz, jako gospodarz wskazał miejsce w piwnicy, gdzie można było zbrodni dokonać i ukryć zwłoki. Skrępowanych sprowadzono do małej, ciemnej piwniczki, gdzie wykopano niegłęboki dół. Dudkiewicz i Augustyniak kolejno strzelali do milicjantów. Celowali w kark u podstawy czaszki. Świeże zwłoki wrzucono do dołu i założono napowrót ceglaną posadzkę, chcąc w ten sposób zakryć ślady.

Wszyscy zbrodniarze przyznali się do winy. Dudkiewicz wskazał miejsce w piwnicy, gdzie zwłoki ukryto. Na życzenie mordercy pozwolono mu się widzieć z żoną, która nic nie wiedziała o zbrodni popełnionej przez męża. Podczas widzenia Dudkiewicz zwrócił się do żony ze słowami: „jestem mordercą i muszę za to ponieść karę — żałuję teraz tego, co uczyniłem, przebacz mi".

DRAMATYCZNA SCENA

Po tych słowach rozegrała się dramatyczna scena między małżeństwem.

Nikt ze zbrodniarzy nie wypiera się winy. Obecnie okazują spóźniony żal i skruchę. Szczególnie b. kapitan Kosowski, stale powtarza, że dopiero teraz widzi ohydę swego czynu i bagno w które się stoczył. Jest to człowiek inteligentny, będący w sile wieku. Chciał swego czasu — jak mówi — ujawnić się i przystąpić do rzetelnej pracy, gdyż przekonał się, że konspiracja działa na szkodę Polski. Nie mógł tego jednak zrobić, gdyż jego zwierzchnicy nie pozwalali mu na to. Również inni oskarżeni są przygnębieni swoim czynem. Wkrótce staną przed sądem.

OKRĘG POMORZE 1945 AK ŻBIETY ZAWACKI

Za dolary i tysiące -- praca przeciw państwu

Likwidacja WIN na Pomorzu

W przededniu sensacyjnego procesu politycznego w Bydgoszczy

Przed kilku miesiącami Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Bydgoszczy, po uzyskaniu wiadomości, że na terenie naszego województwa znajduje się Okręg Pomorski nielegalnej organizacji faszystowskiej „Wolność i Niepodległość" („WIN") wszczął energiczną akcję celem jej zlikwidowania. Akcja ta została uwieńczona pełnym powodzeniem. Ujęto najaktywniejszych członków WIN-u wraz z całym sztabem Okręgu Pomorskiego. Aresztowani zostali: Marian Obniski („Hubert"), inspektor administracyjny Państwowych Zakładów Hodowli Roślin, z majątku Jurcewo, Alfons Jarecki vel Gołyński Jan (pseudonim „Terenowicz", „Reman", „Stefan" i „Henryk") — bez stałego miejsca zamieszkania; Alojzy Porzyński, ksiądz z Gdyni; Jan Klaman („Ludwik") z Nierzywcu pow. Chojnice, Karol Świętonecki — administrator kluczowy Zakładów Hodowli Roślin z maj. Jarcewo; Witalis Kabat — dyrektor drukarni z Bydgoszczy, Maksymilian Jakubowski („Jur") z Bydgoszczy; Leopold Mroczek („Lop") z Bydgoszczy, Łucja Owczarzak („Lusia") kupcowa, Jerzy Szczepanka, kupiec, b. właściciel sklepu fotograficznego z Więcborka, Aleksander Roemer, dentysta z Więcborka, Robert Kajzer z Chojnic, Edmund Ryngwelski, prac. umysł. z Chojnic, Alojzy Paluszyński — prac. kolejowy z pow. starogardzkiego, Stefan Barański, b. milicjant z Tucholi, Franciszek Burdziąga („Orkan") drukarz z Bydgoszczy, Jerzy Zatorski, drukarz z Bydgoszczy, Jan Masow z Bydgoszczy, Helena Janicka z Bydgoszczy, Elżbieta Przyjemska z Bydgoszczy, Bronisław Guczalski, prac. „Społem" z Bydgoszczy, Władysław Walla, kupiec z Bydgoszczy, Bogusław Lepionka z Gdyni, Halina Czerwińska z Bydgoszczy, Bronisław Domeradzki („Jan-Duch") — praktykant Sądu Grodzkiego z Chojnic, Bolesław Zieliński z Bydgoszczy, Bolesław Kachelski („Bol") z Bydgoszczy, Henryk Kubiatowski („Lu") z Bydgoszczy, Zofia Dulińska („Trzpiot") z Człuchowa, Aleksy Błochowiak („Kin") technik maszynowy PKP z Bydgoszczy, Zygmunt Stablewski, kupiec z Bydgoszczy, Irena Wolniaszczyk, („Wanda") prac. Woj. Wydz. Apr. i Handlu z Bydgoszczy, Marta Dulińska z Bydgoszczy, Aleksander Waligórski („Al") urzędnik starostwa bydgoskiego, Stefan Czarniecki („Stef") pracown. Starostwa w Chojnicach, Karol Schützman — technik kolejowy z Bydgoszczy, Zygmunt Domeradzki, uczeń gimnazjalny z Chojnic, Bronisław Maćkowski, mistrz szewcki z Koronowa, Adam Szymański ze Szczebrzeszyna, Wojciech Kosowski („Sęp"), Florian Dutkiewicz, pracownik spółdz. z Bydgoszczy, Ludwik Augustyniak z Bydgoszczy i Stanisław Henne z Bydgoszczy.

PIENIĄDZE OD KAPITAŁU ZAGRANICZNEGO

W wyniku przeprowadzonego śledztwa ustalono, iż „Wolność i Niepodległość" była organizacją faszystowsko-sanacyjną, dążącą do obalenia demokratycznego ustroju państwa i utorowania władzy w Polsce klice sanacyjnej, która rządziła do roku 1939.

Okręg Pomorski „WIN" zasilany był funduszami zza granicy, o czym świadczy poważniejsza suma zagranicznych środków płatniczych (przeważnie dolarów), znaleziona podczas rewizji u poszczególnych członków. Potwierdzają to również zeznania niektórych aresztowanych.

Pomocy udzielał obcy kapitał, zainteresowany w dojściu do władzy żywiołów reakcyjnych w Polsce; udzielały jej również obce wywiady. Władze bezpieczeństwa posiadają na to dowody.

STRUKTURA I DZIAŁALNOŚĆ OOMORSKIEGO WIN-u

Okręg Pomorski WIN posiadał 3 referaty: organizacyjny, którego kierownikiem był oskarżony Alfons Jarecki, propagandowy (kierował nim inż. Kulwiec z Bydgoszczy — zmarły przed aresztowaniem) i referat pod nazwą „Bezpieczeństwo", którego szefem był oskarżony Jakubowski („Jur"), a jego zastępcą Mroczek.

Ostatni referat miał szczególnie ważne znaczenie. Do jego zadań należało m. in.: likwidacja działaczy demokratycznych na specjalny rozkaz kierowników Rady (góry WIN), ochrona przerzutów ludzi i sprzętu, przygotowanie i organizacja rabunków dla zdobycia pieniędzy i wykonywanie aktów terroru w okresie wyborczym. Do zadań „Bezpieczeństwa" należała również akcja szpiegowska w wojsku i w organizacjach politycznych i społecznych.

W celu opanowania życia gospodarczego i politycznego w kraju WIN wydała rozkaz swoim członkom, aby obejmowali stanowiska w aparacie państwowym, gospodarczym i administracyjnym. Polecono również, aby wstępowali do legalnych organizacji politycznych i prowadzili tam robotę rozkładową.

GŁÓWNI OSKARŻENI

Organizacja pomorska WIN powstała w początkach października ub. roku. Założycielami jej byli: Marian Obniński i Jarecki. Oskarżony Obniński(przedwojenny administrator wielkich majątków) w okresie okupacji należał do AK na terenie lubelszczyzny. Po wygnaniu Niemców Obniski nie ujawnił się jako akowiec, nie ujawnił się również w późniejszym czasie.

W lutym 1945 r. Obniski przyjechał na Pomorze i objął posadę inspektora majątków państwowych przy Powiatowym Urzędzie Ziemskim w Świeciu. W lipcu 1945 r. nawiązał powtórnie kontakt z AK, otrzymując funkcję komendanta rejonu Świecie.

Kiedy ujawnione resztki AK przeobraziły się w WIN, Obniski automatycznie został prezesem WIN-u na rejon Świecie (3 powiaty).

W listopadzie ub. r. Obniski wciągnął do WIN Karola Świętoszyckiego, którego mianował prezesem powiatowym w Chojnicach.

W końcu grudnia 1945 r. w Bydgoszczy, w narożnej kawiarni przy ul. Dworcowej i Sienkiewicza, Obniski zwołał pierwsze zebranie organizacyjne WIN-u, na które wezwał najbardziej zaufanych członków. W początkach lutego br. w tej samej kawiarni odbyło się drugie zebranie, na którym oskarżony Jarecki zakomunikował Obniskiemu, iż nawiązał kontakt z ks. Perzyńskim z Gdyni. Jarecki polecił Obniskiemu, aby się koniecznie z księdzem skomunikował w sprawie możliwości przerzutu za granicę. Jako znak rozpoznawczy dla skontaktowania się z Perzyńskim służyć miała żyletka w przedartym opakowaniu.

W dniu 18 lutego br. odbyło się kolejne zebranie w maj. Morsk, pow. Świecie, na którym Obniski oficjalnie wybrany został prezesem Okręgu Pom. WIN-u. Oskarżony Obniski wybór przyjął i funkcje prezesa pełnił aż do dnia aresztowania (20 kwietnia br).

W początkach marca br. odbyło się zebranie w Bydgoszczy w mieszkaniu oskarżonego Władysława Walli, zam. przy Pl. Wolności 3/6.

Oskarżony Jarecki był po Obniskim najważniejszą personą w organizacji pomorskiej WIN u. Jemu organizacyjnie podlegały powiaty: chojnicki, człuchowski, złotowski, sępoliński, wyrzyski, świecki, tucholski i grudziądzki. (Miasto Bydgoszcz wraz z sąsiednimi powiatami obsługiwał szef „Bezpieczeństwa" Jakubowski).

W październiku 1945 r. Jarecki udał się w sprawach organizacyjnych do Klamasa we wsi Nierywiec w chojnickim, któremu oświadczył, że „kierunek polityczny organizacji WIN, pokrywa się w dużej mierze z kierunkiem politycznym i ideologią Polskiego Stronnictwa Ludowego i że stronnictwo to należy „jaknajwydatniej wesprzeć".

W tym samym miesiącu Jarecki udał się dla nawiązania łączności do ks. Perzyńskiego w mieszkaniu Roemera w Więcborku. Tam Perzyńskiego i innych zaprzysiągł, polecając mu wciągnięcie do organizacji innego księdza.

GDZIE DRUKOWANO ULOTKI ANTYPAŃSTWOWE?

Jarecki zwerbował do WIN-u w Bydgoszczy drukarza Burdziąga, a następnie Masowa i Zatorskiego, zatrudnionych w drukarni Nr 2 (Al. 1 Maja). Łącznie z nimi Jarecki zorganizował drukarnię, w której odbito sześć kategorii nielegalnych ulotek w czterech nakładach po 200 sztuk każdy. Wszystkie nakłady zostały rozkolportowane przez Jareckiego przy pomocy łączników. Drukarze za „ideową" fatygę otrzymali kilkadziesiąt tysięcy złotych.

KS. ALOJZY PARZYŃSKI

Oskarżony ks. Perzyński był jednym z najaktywniejszych członków WIN-u. Zwerbował on do organizacji oskarżonego Szczepanka i Roemera, od których odebrał przysięgę na wierność WIN-owi.

Perzyński do winy się nie przyznał, została mu ona jednak udowodniona. Przysłużył się do tego fortel, użyty przez Woj. Urz. Bezp Publicznego w Bydgoszczy. Mianowicie do Gdyni (już po aresztowaniach w Bydgoszczy) udał się jeden z funkcjonariuszów U. B. z żyletką w przedartym opakowaniu, który to przedmiot, jak wspomniano powyżej, był znakiem rozpoznawczym w kontaktowaniu się z księdzem.

Perzyński niczego nie podejrzewając, rozmawiał z funkcj. UB. jak z członkiem WIN-u. Po skończeniu rozmowy urzędnik UB okazał legitymację i księdza aresztował.

Okręg pomorski WIN-u otrzymywał poważne kwoty, wydając je na antypaństwowe agitacje i na pensje dla funkcyjnych członków. W jednym wypadku tylko Jarecki otrzymał 500 dolarów i 40 tys. złotych na wynagrodzenia.

Jarecki otrzymywał 10.000 zł pensji mies., Jakubowski (szef ref. „Bezpieczeństwo") — 8 tys., Mroczek — 6 tys., a kilkunastu innych członków — po 3 tys. złotych.

MORDERCY MILICJANTÓW

Wśród oskarżonych znajdują się znani już czytelnikom mordercy milicjantów: Wojciech Kossowski, Florian Dutkiewicz, Ludwik Augustyniak i Stanisław Henne. W lutym ub. roku dokonali oni w domu przy ul. Śniadeckich bestialskiego mordu na osobach trzech milicjantów, wykonywujących swój obowiązek służbowy. O tej sprawie pisaliśmy obszernie przed kilku tygodniami.

Banda zamierzała rozwinąć szeroką działalność dywersyjno-sabotażową. W najbliższym już czasie miała być zorganizowaną bandą leśną, któraby dokonywała rabunków i wykonywała akty terroru. Dzięki czujności Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa, WIN na naszym terenie nie zdążył się rozwinąć.

2
nr 208/1546
Dziennik Pomorski
dz. 4
11.08.46

270(524)
5.10.46
3

Trzy wyroki śmierci i 176 lat więzienia

Epilog dwóch procesów nielegalnej organizacji WIN

Przed Rejonowym Sądem Wojskowym w Bydgoszczy rozegrał się wczoraj epilog sensacyjnych procesów karnych przeciwko członkom nielegalnej organizacji podziemnej WIN na Pomorzu. W pierwszym procesie zakończonym w ostatnich dniach września sądzeni byli członkowie sztabu WIN. Skazano wówczas 20 członków WIN-u na łączną karę 90 lat więzienia.

Wczoraj ogłoszony został wyrok przeciwko drugiej grupie członków tajnej, nielegalnej organizacji WIN (Wolność i Niepodległość), działającej na terenie miasta Bydgoszczy i woj. pomorskiego. W procesie tym sądzeni byli m. in. bezpośredni sprawcy potwornego mordu, dokonanego w piwnicach domu przy ul. Śniadeckich na trzech bydgoskich milicjantach śp. Franciszku Kwiatkowskim, Józefie Michalskim i Julianie Sikorskim.

Główny oskarżony b. kapitan Wojsk Polskich Wojciech Kossowski („Sęp"), z zawodu inżynier agronom skazany został na karę śmierci. Na śmierć skazani zostali także byli sierżanci WP Florian Dutkiewicz ostatnio pracownik Bydgoskiej Spółdzielni Spożywców, oraz Ludwik Augustyniak, wszyscy zamieszkali w Bydgoszczy.

Kossowski, Dutkiewicz i Augustyniak skazani zostali ponadto na utratę praw obywatelskich oraz publicznych praw honorowych na zawsze.

Pozostali oskarżeni w liczbie 18 tu odpowiadali, oprócz należenia do nielegalnej organizacji WiN, również za rozpowszechnianie ulotek o treści antypaństwowej. Skazani zostali: szef referatu bezpieczeństwa Okr. Pom. WIN Maksymilian Jakubowski („Jur") z Bydgoszczy na 10 lat więzienia i 5 lat utraty praw, jego zastępca Leopold Mroczek („Lop") z Bydgoszczy na 10 lat więzienia i 5 lat utraty praw, Bronisław Domeradzki („Jan Duch") praktykant Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy na 7 lat więzienia i 3 lata utraty praw, były milicjant komisariatu MO w Bydgoszczy Bolesław Zieliński na 5 lat więzienia i 3 lata utraty praw, Bolesław Kachelski („P. D.") z Bydgoszczy na 6 lat więzienia i 3 lata utraty praw, Henryk Kubiatowski („Lu") z Bydgoszczy na 5 lat więzienia i 3 lata utraty praw, Zofia Dulińska („Trzpiot") z Człuchowa na 5 lat więzienia i 3 lata utraty praw. Aleksander Blochowiak („Kin") technik maszynowy PKP z Bydgoszczy na 5 lat więzienia i 3 lata utraty praw, kupiec Zygmunt Stablewski z Bydgoszczy na 5 lat więzienia i 3 lata utraty praw, Irena Wolniaszczyk („Wanda") pracowniczka Woj. Urzędu Aprowizacji i Handlu w Bydgoszczy na rok więzienia i rok utraty praw, Marta Dulińska, maszynistwa komendy miasta MO w Bydgoszczy na rok więzienia, Aleksander Walig órski, referent dla spraw społeczno politycznych Starostwa w Bydgoszczy na 2 lata więzienia i rok utraty praw, Stefan Czarniecki („Stef"), pracownik Starostwa w Chojnicach na 5 lat więzienia i 3 lata utraty praw, Karol Schützmann, technik kolejowy z Bydgoszczy, na 3 lata więzienia i 2 lata utraty praw, Zygmunt Domeradzki, uczeń gimnazjalny z Chojnic na rok więzienia i rok utraty praw, Bronisław Maćkowski, mistrz szewski z Koronowa na 5 lat więzienia i 3 lata utraty praw, wreszcie b. kierownik komórki śledczej I Komisariatu MO kpt. Stanisław Henne z Bydgoszczy na 10 lat więzienia i 3 lata utraty praw obywatelskich. Na skutek ustawy amnestyjnej zmniejszono kpt. Henne karę więzienia o połowę. Oskarżony A. Szymański z Szczebrzeszyna został uniewinniony.

Wyrok wywarł na oskarżonych oraz nie zebranej publiczności duże wrażenie. Wszystkim skazanym przysługuje prawo wniesienia skargi rewizyjnej do Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie. Na wypadek odrzucenia skargi rewizyjnej skazanym na karę śmierci pozostaje jeszcze zwrócenie się o prawo łaski do Prezydenta KRN.

90 lat więzienia dla 20 oskarżonych

w procesie członków pom. sztabu WIN

BYDGOSZCZ (re). W dniu wczorajszym Rejonowy Sąd Wojskowy ogłosił wyrok w sprawie oskarżonych członków nielegalnej organizacji WIN.

Obniski Marian skazany został łącznie na 10 lat więzienia i utratę praw obyw. i hon. na przeciąg lat 5; Jarocki Alfons łącznie na 8 lat więzienia z pozbawieniem praw na lat 5; Owczarzak Lucjo sąd uznał winną wejścia w kontakt i porozumienie z członkami WIN i skazał ją na rok więzienia i na takiż okres pozbawienia praw. Z reszty zarzutów sąd oskarżoną uniewinnił. Ks. Porzyński został skazany na 10 lat więzienia i utratę praw na lat 5 za to, że usiłował przemocą obalić ustrój demokratyczny RP i werbował swoich parafian do organizacji WIN. Od zarzutu przechowywania broni ks. Porzyńskiego uniewinniono. Szczepanek Jerzy został skazany na 5 lat więzienia i utratę praw na lat dwa; Roemer Aleksy na 5 lat więzienia i dwa lata utraty praw; Klamann Jan łącznie na 6 lat więzienia i dwa lata pozbawienia praw; Kajzer Robert na 2 lata więzienia z zawieszeniem na 2 lata i utratę praw przez jeden rok. Od zarzutu otrzymywania od specjalnej łączniczki WIN ulotek. Kajzera uniewinniono. Świętorzecki Karol skazany został na 10 lat więzienia i 5 lat pozbawienia praw; Ryngwelski Edmund na 3 lata więzienia z pozbawieniem praw na rok; Paluszyński Alojzy na rok więzienia i takiż okres pozbawienia praw; Barański Stefan, b. funkcjonariusz Pow. Kom. MO w Tucholi został uniewinniony. Burdziąg Franciszek został uznany winnym zorganizowania po porozumieniu się z Jarockim drukarni, celem odbicia ulotek o treści antypaństwowej i skazany na 7 lat więzienia. Zatorski Jerzy za drukowanie tychże ulotek i przekazywanie ich Janickiej skazany został na 4 lata więzienia i utratę praw na okres trzech lat. Masow Jan, zecer, za wykonanie zestawu do druku ulotek na trzy lata więzienia i dwa lata pozbawienia praw; Janicka Helena za wejście w kontakt z członkami WIN-u i kolportaż ulotek na rok więzienia i utratę praw na taki sam okres; Kabat Witalis za udzielenie pomocy przez sprzedaż beli papieru i wyrażenie milczącej zgody na druk ulotek na rok więzienia i rok utraty praw. Przyjemska Helena skazana została na dwa lata więzienia i rok utraty praw za wejście w kontakt i trzykrotne przewiezienie ulotek; Buczalski Bronisław za wejście w kontakt i obecność na zebraniach WIN-u na 5 lat więzienia i utratę praw na dwa lata. Walla Władysław został skazany na 7 lat więzienia i utratę praw przez 3 lata za wejście w kontakt z członkami WIN-u i udzielanie im mieszkania dla odbycia zebrań; Łepionko Bogusław za przynależność do WIN, w której nie przejawiał żadnej działalności, skazany został na rok więzienia i utratę praw przez rok; Czerwińska Helena za udzielanie informacji o osobach znajdujących się w więzieniu, została skazana na 5 lat więzienia, lecz kara ta na mocy amnestii została jej całkowicie darowana. Oskarżonym został zaliczony areszt tymczasowy.

Sprawdzić, czy i gdzie my to mamy Z Z 30 IX 96
DP-Pla Ośrodek Bydg

4

+ *Leszek Michalski „Toczyski"*

MAKSYMILIAN JAKUBOWSKI (1913 – 1981)
„Jur" Komendant „Ula Lina".

Maksymilian JAKUBOWSKI urodził się 16 marca 1913 r. w Koronowie, w rodzinie rzemieślnika – mistrza stolarskiego Romana Jakubowskiego i Marcyjanny z domu PIENIASZEK.

Do szkoły podstawowej uczęszczał w Koronowie, a do 6-klasowej szkoły średniej (Szkoły Wydziałowej) w Bydgoszczy. Terminował również w zawodzie stolarskim w warsztacie ojca lecz zawodu tego nie wykonywał ponieważ zatrudniał się jako biuralista.

Od wczesnej młodości związał się z harcerstwem, wstępując w dniu 11 listopada 1925 r. do 11 Bydgoskiej Drużyny Harcerskiej im. Karola Marcinkowskiego. Przyrzeczenie harcerskie złożył w dniu 20 czerwca 1926 r. na ręce phm. Kazimierza PAPIŃSKIEGO.

W dniu 1 kwietnia 1928 r. przeszedł do 7 Bydg. Druż. Harc. im. Karola Chodkiewicza, w której działał do 1935 r. kiedy to włączył się do pracy w 8 Bydg. Druż. Harc. im. Władysława Jagiełły, pozostając w niej na czas dłuższy na funkcji drużynowego.

W grudniu 1931 r. rozkazem Komendy Chorągwi Wielkopolskiej ZHP zatwierdzono mu stopień Harcerza Rzeczpospolitej. Stopień podharcmistrzowski zatwierdzono w roku 1935. Po odbyciu chorągwianego kursu w lipcu/sierpniu 1936 r. w dniu 10 marca 1938 r. został mianowany harcmistrzem. W czerwcu tegoż roku objął funkcję komendanta I Hufca Bydgoskiego ZHP (pozaszkolnego – chłopców starszych).

Funkcję zastępcy komendanta Bydgoskiego Ośrodka Harcerskiego powierzono mu dnia 1 lipca 1939. Już na przełomie roku 1938/1939 powołany komendantem wojennego pogotowia harcerskiego pozostał nim aż do wkroczenia niemieckiego Wehrmachtu do Bydgoszczy.

Na początku 1940 r. włączył się do działalności konspiracyjnej, reaktywując drużynę konspiracyjną – kierowaną przez siebie już w okresie przedwojennym – 8 Bydg. Druż. Harc. W szeregach Związku Walki Zbrojnej i konspiracyjnego harcerstwa – Szarych Szeregów został zaprzysiężony pod ps. „Jur" w dniu 15 czerwca 1940 r. przez komendanta hufca bydgoskiego – „Rój Spichrze" – Bernarda MROZIŃSKIEGO ps. „Prus". W drużynie konspiracyjnej 8

5

(Od redakcji „MH" – napisane w latach siedemdziesiątych przez hm. Wincentego GORDONA (1900 – 1982) ps. „Wawrzon", kierownika szkolenia wojskowego w Komendzie „Ula Lina" Szarych Szeregów (1940 – 1943) w Bydgoszczy. Przekazane z rękopisu przez rodzinę dhowi Leszkowi Michalskiemu ps. „Toczyski")

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

BDH prowadził szkolenie wojskowe i motorowe, organizował łączność do grup partyzanckich w Borach Tucholskich „Cisy 100".

Zarobkowo pracował jako robotnik w fabryce elektrotechnicznej Schmidt (dawniej Ciszewski). Tu zetknął się ze swoimi późniejszymi współpracownikami w konspiracji szaroszeregowej: ppor. Witoldem BOCKIEM ps. „Witold" (komendantem kompanii harc. SzSz) i sierż. Leopoldem MROCZKIEM ps. „Lop" (sądzonym z nim w proc. WIN).

W organizacji ZWZ-AK został, przez ówczesnego komendanta Garnizonu Bydgoskiego AK „Dwór" – por. mar. woj. Bronisława SONNENFELDA ps. „Lech", mianowany komendantem IV rejon. połudn. (dzielnica Wilczak).

Od dnia 2 listopada 1943 r., po aresztowaniu ówczesnego komendanta „Ula Lina" Bernarda MROZIŃSKIEGO, został przez wizytatora „Pasieki" hm. por. Edwarda ZÜRNA ps. „Jacek" desygnowany na komendanta pomorskiej chorągwi.

Po fali aresztowań w śordowiskach harcerskich Pomorza, od nowa organizował „Roje" i „Rodziny" szaro-szeregowe: w Brodnicy, Chełmnie, Chojnicach, Tucholi, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle. Łączność z „Pasieką" utrzymywał przez wizytatora hm. ZÜRNA „Jacka" i łącznika „Mira" (phm. ppor. Ferdynanda ZIĘTKA). W hufcu bydgoskim „Rój Spichrze" w roku 1944 przeprowadził kurs kształcenia starszyzny – przyszłych podharcmistrzów, który zaowocował w m. maju tegoż roku 9 nominacjami przez „Pasiekę" (Rozkaz L.9). Natomiast szkolenie 1 klasy kursu podchorążych nie zdołał w pełni zrealizować.

Dnia 11 listopada 1943 r. został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami, a 1 stycznia 1945 r., przez Komendanta Obszaru Zachód AK mianowany podporucznikiem czasu wojny.

Po zajęciu Bydgoszczy przez Armię Czerwoną działalności konspiracyjnej nie zawiesił, włączając się do akcji organizacji „Wolność i Niezawisłość", w której Komendzie Okręgu Pomorskiego objął pod ps. „Jur" funkcję szefa referatu bezpieczeństwa. Aresztowany w dniu 20 kwietnia 1946 r., po śledztwie został w dniu 6 września tegoż roku osądzony, w grupie 18 działaczy „WIN" w tym i z współtowarzyszem działalności szaro–szeregowej sierż. phm. Leopoldem MROCZKIEM ps. „Lop", na 10 lat więzienia i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich.

Ciężki wyrok odsiadywał w więzieniu we Wronkach. W roku 1951

został zwolniony. Resztę życia spędził pracując w administracji f. Arged w Poznaniu.

Zmarł w następstwie nieuleczalnej choroby w dniu 15 października 1981 r. Prochy złożono w Szczecinku.

(Źródła: relacje rodziny, relacja własna M. J. „Jura". Archiwum Pomorskie AK – teczka M. 388 – 1006).

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Maksymilian Jakubowski (ur. 1913 r.), ps."Jur", instruktor harcerski, komendant chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów.

Ur. się 16 marca 1913 r. w Koronowie, syn Romana. W okresie międzywojennym instruktor harcerski w Bydgoszczy. W Związku Harcerstwa Polskiego od 1925 r. - zastępowy w Siódmej Pozaszkolnej Drużynie Harcerzy w Bydgoszczy, następnie w 1932 r. organizator i drużynowy Ósmej Pozaszkolnej Drużyny Harcerzy w Bydgoszczy. Mianowany harcmistrzem w lutym 1938 r. Od czerwca 1938 r. komendant Hufca Pozaszkolnego Harcerzy w Bydgoszczy, w lipcu 1938 r. mianowany zastępcą komendanta Ośrodka Bydgoskiego ZHP. Brak informacji o jego udziale w wojnie 1939 r. Od początku 1940 r. w ruchu oporu. Zorganizował konspiracyjną 8 Bydgoską Drużynę Harcerzy. W czerwcu 1940 r. zaprzysiężony w ramach Szarych Szeregów i Związku Walki Zbrojnej. W 1942 r organizował w ramach Szarych Szeregów w Bydgoszczy oddziały harcerskiej służby pomocniczej, złożone z chłopców i dziewcząt do 18 lat (tzw.Mafeking). Dowódca i organizator kompanii bydgoskiej Szarych Szeregów utworzonej z młodzieży powyżej 18 lat (tzw.Bojowe Szkoły). W końcu 1942 r. po utracie kontaktu z harcmistrzem B.Mrozińskim ps."Prus", komendantem chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów, nawiązał bezpośredni kontakt z komendantem Garnizonu Bydgoskiego AK ppor.Bronisławem Sonnenfeldem ps."Lech". Z rozkazu Komendy Garnizonu Bydgoskiego AK tworzył komórki łączności. Zorganizował sztafety piesze i rowerowe z Bydgoszczy do Borów Tucholskich, Świecia,Fordonu,Solca Kujawskiego oraz harcerską służbę pomocniczą m.in. służbę sanitarną. Po fali aresztowań w chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów (kryptonim "Lina") w listopadzie 1942 r. mianowany komendantem tej chorągwi. Odtworzył struktury Szarych Szeregów na Pomorzu, odbudowując hufce w Brodnicy,Chojnicach,Fordonie,Grudziądzu,Inowrocławiu,Nakle i Tucholi. Prowadził w Bydgoszczy konspiracyjne szkolenie instruktorów harcerskich (kursy podharcmistrzowskie). Za pośrednictwem ppor.Boćka ps."Witold" utrzymywał systematyczny kontakt z Komendą Garnizonu Bydgoskiego AK. W 1944 r. mianowany został dowódcą III Dzielnicy AK w Bydgoszczy, którą przygotowywał do powstania. W dniu 1.01.1945 r. mianowany podporucznikiem czasu wojny i przez Komendę Obszaru Zachodniego AK włączony został do prac przygotowawczych związanych z tworzeniem konspiracji na wypadek zajęcia Pomo-

9

rza przez wojska sowieckie. Po wojnie aresztowany przez UB i więziony za działalność niepodległościową. Brak bliższych danych o jego powojennych losach. Przez szereg lat mieszkał w Poznaniu.

Andrzej Gąsiorowski

A.Gąsiorowski, Krwawy terror nie złamał harcerzy Pomorza,(W:)Szare Szeregi.Harcerze 1939-1945,Warszawa 1988, t.2.

K.Ciechanowski, Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945,Warszawa 1972.

Informacje M.Jakubowskiego,B.Mrozińskiego,M.Biegoń-Buczkowskiej,B.Subkowskiego.

Brak fot.

brak: Słownik Pomorski ... Kaszubski Leksykon ...

APAK t.: Jakubowski M. (rel. własne i rodziny)
Bocek W., Jarocki A., Michalski Z.,

AMGt ?

Proszę stosować skróty
w/g I części Słownika,
wykorzystać biogram L. Michalskiego

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945

Wpłynęło dnia 9.03.93 137/IX/93 Bydg. M-388/1006

Maksymilian Jakubowski (1913 -), ps."Jur", instruktor harcerski, komendant chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów.

Ur. się 16 marca 1913 r. w Koronowie, syn Romana. W okresie międzywojennym instruktor harcerski w Bydgoszczy. W Związku Harcerstwa Polskiego od 1925 r. - zastępowy w Siódmej Pozaszkolnej Drużynie Harcerzy w Bydgoszczy, następnie w 1932 r. organizator i drużynowy Ósmej Pozaszkolnej Drużyny Harcerzy w Bydgoszczy. Mianowany harcmistrzem w lutym 1938 r. Od czerwca 1938 r. komendant Hufca Pozaszkolnego Harcerzy w Bydgoszczy, w lipcu 1938 r. mianowany zastępcą komendanta Ośrodka Bydgoskiego ZHP. Brak informacji o jego udziale w wojnie 1939 r. Od początku 1940 r. w ruchu oporu. Zorganizował konspiracyjną 8 Bydgoską Drużynę Harcerzy. W czerwcu 1940 r. zaprzysiężony w ramach Szarych Szeregów i Związku Walki Zbrojnej. W 1942 r organizował w ramach Szarych Szeregów w Bydgoszczy oddziały harcerskiej służby pomocniczej, złożone z chłopców i dziewcząt do 18 lat (tzw. Mafeking). Dowódca i organizator kompanii bydgoskiej Szarych Szeregów utworzonej z młodzieży powyżej 18 lat (tzw. Bojowe Szkoły). W końcu 1942 r. po utracie kontaktu z harcmistrzem B. Mrozińskim ps."Prus" komendantem chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów nawiązał bezpośredni kontakt z komendantem Garnizonu Bydgoskiego AK ppor. Bronisławem Sonnenfeldem ps."Lech". Z rozkazu Komendy Garnizonu Bydgoskiego AK tworzył komórki łączności. Zorganizował sztafety piesze i rowerowe z Bydgoszczy do Borów Tucholskich, Świecia, Fordonu, Solca Kujawskiego oraz harcerską służbę pomocniczą m.in. służbę sanitarną. Po fali aresztowań w chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów kryptonim "Lina" w listopadzie 1942 r. mianowany komendantem tej chorągwi. Odtworzył struktury Szarych Szeregów na Pomorzu, odbudowując hufce w Brodnicy, Chojnicach, Fordonie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle i Tucholi. Prowadził w Bydgoszczy konspiracyjne szkolenie instruktorów harcerskich (kursy podharcmistrzowskie). Za pośrednictwem ppor. Bocka ps."Witold" utrzymywał systematyczny kontakt z Komendą Garnizonu Bydgoskiego AK. W 1944 r. mianowany został dowódcą III Dzielnicy AK w Bydgoszczy, którą przygotowywał do powstania. W dniu 1.01.1945 r. mianowany podporucznikiem czasu wojny i przez Komendę Obszaru Zachodniego AK włączony został do prac przygotowawczych związanych z tworzeniem konspiracji na wypadek zajęcia Pomo-

rza przez wojska sowieckie. Po wojnie aresztowany przez UB i więziony za działalność niepodległościową. Brak bliższych danych o jego powojennych losach. Przez szereg lat mieszkał w Poznaniu.

Andrzej Gąsiorowski

A.Gąsiorowski, Krwawy terror nie złamał harcerzy Pomorza,(W:)Szare Szeregi.Harcerze 1939-1945,Warszawa 1988, t.2.
K.Ciechanowski, Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945,Warszawa 1972.
Informacje M.Jakubowskiego,B.Mrozińskiego,M.Biegoń-Buczkowskiej,B.Subkowskiego.

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Maksymilian Jakubowski (1913 - ps."Jur"), instruktor harcerski, komendant chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów.

Ur. się 16 marca 1913 r. w Koronowie, syn Romana. W okresie międzywojennym instruktor harcerski w Bydgoszczy. W Związku Harcerstwa Polskiego od 1925 r. - zastępowy w Siódmej Pozaszkolnej Drużynie Harcerzy w Bydgoszczy, następnie w 1932 r. organizator i drużynowy Ósmej Pozaszkolnej Drużyny Harcerzy w Bydgoszczy. Mianowany harcmistrzem w lutym 1938 r. Od czerwca 1938 r. komendant Hufca Pozaszkolnego Harcerzy w Bydgoszczy, w lipcu 1938 r. mianowany zastępcą komendanta Ośrodka Bydgoskiego ZHP. Brak informacji o jego udziale w wojnie 1939 r. Od początku 1940 r. w ruchu oporu. Zorganizował konspiracyjną 8 Bydgoską Drużynę Harcerzy. W czerwcu 1940 r. zaprzysiężony w ramach Szarych Szeregów i Związku Walki Zbrojnej. W 1942 r. organizował w ramach Szarych Szeregów w Bydgoszczy oddziały harcerskiej służby pomocniczej, złożone z chłopców i dziewcząt do 18 lat (tzw. Mafeking). Dowódca i organizator kompanii bydgoskiej Szarych Szeregów utworzonej z młodzieży powyżej 18 lat (tzw. Bojowe Szkoły). W końcu 1942 r. po utracie kontaktu z hrcmistrzem B. Mrozińskim ps."Prus" komendantem chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów nawiązał bezpośredni kontakt z komendantem Garnizonu Bydgoskiego AK ppor. Bronisławem Sonnenfeldem ps."Lech". Z rozkazu Komendy Garnizonu Bydgoskiego AK tworzył komórki łączności. Zorganizował sztafety piesze i rowerowe z Bydgoszczy do Borów Tucholskich, Świecia, Fordonu, Solca Kujawskiego oraz harcerską służbę pomocniczą m.in. służbę sanitarną. Po fali aresztowań w chorągwi pomorskiej Szarych Szeregów kryptonim "Lina" w listopadzie 1942 r. mianowany komendantem tej chorągwi. Odtworzył struktury Szarych Szeregów na Pomorzu, odbudowując hufce w Brodnicy, Chojnicach, Fordonie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle i Tucholi. Prowadził w Bydgoszczy konspiracyjne szkolenie instruktorów harcerskich (kursy podharcmistrzowskie). Za pośrednictwem ppor. Boćka ps."Witold" utrzymywał systematyczny kontakt z Komendą Garnizonu Bydgoskiego AK. W 1944 r. mianowany został dowódcą III Dzielnicy AK w Bydgoszczy, którą przygotowywał do powstania. W dniu 1.01.1945 r. mianowany podporucznikiem czasu wojny i przez Komendę Obszaru Zachodniego AK włączony został do prac przygotowawczych związanych z tworzeniem konspiracji na wypadek zajęcia Pomo-

13

rza przez wojska sowieckie. Po wojnie aresztowany przez UB i więziony za działalność niepodległościową. Brak bliższych danych o jego powojennych losach. Przez szereg lat mieszkał w Poznaniu.

Andrzej Gąsiorowski

A.Gąsiorowski, Krwawy terror nie złamał harcerzy Pomorza,(W:)Szare Szeregi.Harcerze 1939-1945,Warszawa 1988, t.2.

K.Ciechanowski, Ruch oporu na Pomorzu Gdańskim 1939-1945,Warszawa 1972.

Informacje M.Jakubowskiego,B.Mrozińskiego,M.Biegoń-Buczkowskiej,B.Subkowskiego.

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Jakubowski Maksymilian ps."Jur" (1913 - 1981), kmdt chorągwi pomorskiej Sz Sz.

Ur. 16 III 1913 r. Koronowie; syn Romana, mistrza stolarskiego i Marcjanny z d. Pieniaszek. ~~Początkowo uczył się w szkole powszechnej w Koronowie, a następnie w~~ 6-klasowej szkole wydziałowej w Bydgoszczy. ~~Po ukończeniu szkoły~~ pracował jako biuralista. Od ~~wczesnej młodości~~ związał się z harcerstwem, ~~W 1935 r. złożył przyrzeczenie harcerskie, następnie był zastępowym w 7 BDH i~~ od 1932 r. organizatorem i drużynowym 8 BDH w Bydgoszczy. ~~W 1935 r. mianowany podharcmistrzem, a 10 II 1938 r. harcmistrzem~~ Od czerwca 1938 r. Kmdt Hufca Pozaszkolnego Harcerzy w Bydgoszczy. Od lipca 1938 r. z-ca Kmdta Bydg.Ośr.Harc. Latem 1939 r. powołany został na kmdta Wojennego Pogotowia Harcerzy w Bydgoszczy. ~~Prowadził działalność do momentu zajęcia Bydgoszczy przez Niemców~~

W początkach 1940 r. włączył się do działalności konspiracyjnej i reaktywowoał 8 BDH. W dniu 15 ~~czerwca~~ 1940 r. został przez Bernarda Mrozińskiego ps."Prus" (ówcześnie kmdta hufca bydgoskiego Sz Sz) zaprzysiężony w ramach Sz Sz i ZWZ. Nadal kierował 8 BDH. Prowadził szkolenie wojskowe i motorowe. Organizował też łączność do grup partyzanckich w Borach Tucholskich. W okresie okupacji pracował jako robotnik w fabryce elektrotechnicznej "Schmidt" (dawniej "Ciszewski"), gdzie zetknął się ze swoimi późniejszymi konspiracyjnymi współpracownikami: Witoldem Boćkiem ps."Witold" i sierż. Leopoldem Mroczkiem ps."Lop". W 1942 r. organizował w ramach Sz Sz w Bydgoszczy oddziały harcerskiej służby pomocniczej, złożone z chłopców i dziewcząt do lat 18 (tzw.Mafeking). Był organizatorem i dowódcą bydg. komp. Sz Sz, utworzonej z młodzieży powyżej 18 lat (tzw.Bojowe Szkoły). W końcu 1942 r. po utracie kontaktu z phm. B.Mrozińskim kmdtem chorągwi pomorskiej Sz Sz, nawiązał bezpośredni kontakt z kmdtem Garn. Bydg. AK ppor.mar.woj. Bronisławem Sonnenfeldem ps."Lech". Z jego rozkazu tworzył z harcerzy komórki łączności. Zorganizował sztafety piesze i rowerowe z Bydgoszczy do Borów Tucholskich, Świecia, Fordonu i Solca Kujawskiego oraz harcerską służbę pomocniczą, m.in. służbę sanitarną. Po fali aresztowań w chorągwi pomorskiej Sz Sz ~~w kryptonimie "Lina"~~ w listopadzie 1942 r. przejął obowiązki kmdta tej chorągwi. Odtworzył jej rozbite struktury głównie w południowej części Pomorza. Zorganizował hufce Sz Sz w Brodnicy, Chojnicach, Fordonie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle i Tucholi. Łączność z Główną Kwaterą Sz SZ ~~w kryptonimie "Pasieka"~~ utrzymywał poprzez przyjeżdżającego do Bydgoszczy wizytatora Polski Zachodniej por.rez.-hm. Edwarda Zürna ps. "Jacek" i jego łącznika ppor.Ferdynanda Ziętka ps."Mir". W 1944 r. przeprowadził w Bydgoszczy szkolenie instruktorów harcerskich. W maju 1944 r. 9 uczestnikom tego szkolenia ~~"Pasieka"~~ przyznał ~~stopień~~ podharcmistrza. Prowadził też w Bydgoszczy szkolenie wojskowe harcerzy w zakresie szkoły podchorążych. W 1944 r. poprzez ppor.Sonnenfelda mianowany został kmdtem III Dzielnicy Garn. Bydg. AK, którą przygotowywał do powstania. W dniu 1 ~~stycznia~~ 1945 r. ~~Komenda~~ Obszaru Zachodniego AK mianowała go na ~~stopień~~ ppor. ~~czasu wojny~~. Włączony został wówczas do prac przygotowawczych związanych z tworzeniem konspiracji na wypadek zajęcia Pomorza przez wojska sowieckie.
Po zajęciu Bydgoszczy przez Rosjan kontynuował działalność konspiracyjną. W ramach "Nie", a następnie WIN pod ps."Jur" pełnił funkcję szefa Referatu Bezpieczeństwa Komendy Okręgu Pomorskie-

2 Jakubowski

go. Blisko współpracował z por. Alfonsem Jarockim ps."Roman". Aresztowany został przez funkcjonariuszy UB w dniu 20 kwietnia 1946 r. Po śledztwie w dniu 6 września t.r. został osądzony w procesie 19 działaczy WIN z Pomorza. Skazany na 10 lat więzienia i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Wyrok odsiadywał w ciężkim więzieniu we Wronkach. W 1951 r. został zwolniony z więzienia. Zamieszkał w Poznaniu gdzie pracował w administracji firmy "Arged".
Zmarł 15 października 1981 r. i pochowany został na cmentarzu w Szczecinku. Pośmiertnie odznaczony "Krzyżem za Zasługi dla ZHP" z rozetą i mieczami.

Źródła:
AP AK,T.: Jakubowski M.(rel. własna i rodziny), Bociek W., Jarocki A.,Michalski L.(Oprac. przez L.Michalskiego maszynopis biogramu M.Jakubowskiego. Tu niepotwierdzona inf. o odznaczeniu 11 XI 1943 r. Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami, oraz o pełnieniu funkcji kmdta IV Rejonu Południowego AK w Bydgoszczy); AMSt, Relacje; K.Ciechanowski, Ruch oporu..,; A.Gąsiorowski, Krwawy terror nie złamał harcerzy Pomorza, /w:/ Szare Szeregi. Harcerze 1939-1945, Warszawa 1988,t.2; Zbiory własne autora (inf. M.Jakubowskiego, B.Mrozińskiego, M.Biegoń - Buczkowskiej i B.Subkowskiego).

Andrzej Gąsiorowski

GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Maksymilian JAKUBOWSKI /1913-1981/ ps."Jur", harcmistrz , Komendan Pomorskiej Chorągwi Szarych Szeregów "Ul Lina". /1943-1945/.

Maksymilian JAKUBOWSKI urodził się dn.16 marca 1913 r. w Koronowie w rodzinie rzemieślnika-mistrza stolarskiego Romana i Marcyjanny z domu Pieniaszek.

Do szkół podstawowych uczęszczał w Koronowie. Terminował w zawodzie stolarskim w warsztacie ojca uzupełniając kwalifikacje zawodowe kursami dokształcającymi w szkolnictwie zawodowym w Bydgoszczy. Od wczesnej młodości związał się z harcerstwem, wstępując w dniu 11 listopada 1925 do Związku Harcerstwa Polskiego - do 3 Bydg.Druż.Harc.im.K.Marcinkowskiego. Przyrzeczenie harcerskie złożył w dn.20 czerwca 1926 r. na ręce phm.Kazimierza PAPINSKIEGO W dn. 1 kwietnia 1928 r. przeszedł do 7 Bydg.Druż.Harc.im.K. Chodkiewicza w której działał do roku 1935 od objęcia funkcji drużynowego w 8 Bydg.Druż.Harc.im.Wł. Jagiełły. W roku 1931 zatwierdzono mu stopień Harcerza Rzeczpospolitej a w roku 1935 stopień podharcmistrza. Po odbyciu w m.lipcu/sierpniu 1936 r. kursu chorągwianego, w dniu 10 marca 1938 r. został mianowany harcmistrzem. Od m.czerwca tegoż roku objął funkcję komendanta I Hufca bydgoskiego ZHP /pozaszkolnego-chłopców starszych/. a w m.lipcu 1939 roku został zastępcą komendanta bydgoskiego Ośrodka Harcerskiego. Już na przełomie roku 1938/1939 powołany komendantem wojennego pogotowia harcerskiego pozostał nim aż do wkroczenia niemieckiego Wehrmachtu do Bydgoszczy.

Na początku 1940 r. włączył się do działalności konspiracyjnej reaktywując drużynę harcerską - kierowaną przez siebie już w okresie przedwojennym - 8 Bydg.Druż.Harc.im.Wł.Jagiełły. W szeregach Związku WalkiZbrojnej i konspiracyjnego harcerstwa Szarych Szeregach został zaprzysiężony pod ps."Jur" w dn.15 czerwca 1940 r. przez komendanta konspiracyjnego hufca bydgoskiego -"Rój Spichrze" - Bernarda MROZINSKIEGO ps."Prus". W drużynie konspiracyjnej - 8 BDH - prowadził szkolenie wojskowe i motorowe, organizował łączność do grup partyzanckich "Cisy 100" w Borach Tucholskich.

Zarobkowo pracował jako robotnik w fabryce elektrotechnicznej F. Schmidt /dawniej Ciszewski/ . Tu zetknął się ze swoimi późniejszymi współpracownikami w konspiracji Szaroszeregowej ppor.Witoldem BOCKIEM ps."itold" /późniejszym komendantem komp. kadrowej Garniz.bydgoskiego AK/i sierż. Leopoldem MROCZKIEM ps. "Lop" /sądzonym z nim w późniejszym procesie WIN'u/.

Wpłynęło dnia 7.03.95
Ldz. 370/A/95

W organizacji ZWZ-AK został, przez ówczesnego komendanta Garnizonu bydgoskiego AK kr."Dwór" - por.mar.woj.Bronisława SONNENFELDA ps."Lech", mianowany komendantem IV rejonu połudn. /dzielnica Wilczak/.

W dniu 2 listopada 1945 r., po aresztowaniu ówczesnego komendanta "Ula Lina" Bernarda MROZINSKIEGO ps."Prus", został przez wizytatora "Pasieki" /Gł.Kwat.Harc.Szarych Szeregów/ hm.por. Edwarda ZURNA ps."Jacek" desygnowany na komendanta pomorskiej chorągwi Szarych Szeregów. Po fali aresztowań w środowiskach harcerskich Pomorza odbudowywał "Roje" i "Rodziny" Szaro-szeregowe: w Brodnicy, Chełmnie, Chojnicach, Grudziądzu, Inowrocławiu i Tucholi. Łączność z "Pasieką" utrzymywał przez wizytatora hm.ZURNA "Jacka" i łącznika "Mira" /phm.ppor.Ferdynanda ZIETKA/. W hufcu bydgoskim "Rój Spichrze" w roku 1944 przeprowadził kurs kształcenia starszyzny "Szkołę za lasem"- przyszłych podharcmistrzów, która zaowocowała w m.maju tegoż roku 9 nominacjami przez "Pasiekę" /Roz.1.9/. Natomiast szkolenia 1-ej klasy Agricoli - Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty ZWZ-AK nie zdołał zrealizować.

Dnia 11 listopada 1943 r.został odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami a dn. 1 stycznia 1945 r. , przez Komendanta Obszaru Zachód AK mianowany podporucznikiem czasów wojny. Przynależności narodowej i państwowej nie zmienił.

Po zakończeniu wojny uzyskał świadectwo dojrzałości w dn. 30 lipca 1945 r. w Liceum Administracyjno-handlowym w Bydgoszczy.

Po zajęciu Bydgoszczy przez Armię Czerwoną dalszej działalności konspiracyjnej nie zawiesił, włączając się do akcji organizacji "Wolność i Niepodległość" w której Komendzie Okręgu Pomorskiego objął pod ps."Jur" funkcję szefa referatu bezpieczeństwa. Aresztowany w dn.20 kwietnia, po śledztwie, w dn.30 września 1946 r. został osądzony wraz z współtowarzyszem działalności konspiracyjnej phm.Leopoldem MROCZKIEM ps."Lop" na 5 lat więzienia i 10 lat pozbawienia praw obywatelskich. Wyrok odbył w więzieniu we Wronkach z którego został zwolniony dn.20 kwietnia 1951 r. Zatarcie skazania i przywrócenie praw odbywatelskich uzyskał dn.6 sierpnia 1966 r. Pracował w administarcji F.Arged w Poznaniu. Od 1 października 1964 r. studiował na Wydziale Handlu Szkoły Głównej Planowania i Statystyki w W-wie. Zmarł w następstwie nieuleczalnej choroby w dn.15 października 1981 r. w Poznaniu. Prochy złożono w Szczecinku. Pośmiertnie odznaczony "Krzyżem Zasługi dla ZHP z Rozetą i Mieczami".

opracował LM."Toczyski"

18

Jakubowski Maksymilian ps. „Jur" (1913-1981), kmdt Chorągwi Pomorskiej Sz. Sz.

Urodzony 16 III 1913 r. w Koronowie; syn Romana – mistrza stolarskiego i Marcjanny z d. Pieniaszek. Po ukończeniu 6-klasowej szkoły wydziałowej w Bydgoszczy pracował jako biuralista. Od 1925 r. związał się z harcerstwem, od 1932 r. był organizatorem i drużynowym Bydgoskiej Drużyny Harcerzy. (Od 1935 r. w st. phm., od 1938 r. hm.). Od czerwca 1938 r. pełnił funkcję Kmdta Hufca Pozaszkolnego Harcerzy w Bydgoszczy, od lipca 1938 r. zcy Kmdta Bydg. Ośrodka Harcerskiego. Latem 1939 r. powołany został na Kmdta wojennego Pogotowia Harcerzy w Bydgoszczy.

W początkach 1940 r. włączył się do działalności konspiracyjnej i reaktywował 8 BDH. W dniu 15 VI 1940 r. został przez Bernarda Mrozińskiego ps. „Prus" (ówcześnie kmdta hufca bydgoskiego Sz. Sz.) zaprzysiężony w ramach Sz. Sz. i ZWZ. Nadal kierował 8 BDH. W okresie okupacji pracował jako robotnik w fabryce elektrotechnicznej „Schmidt" (dawniej „Ciszewski"), gdzie zetknął się ze swoimi późniejszymi konspiracyjnymi współpracownikami: Witoldem Boćkiem ps. „Witold" i sierż. Leopoldem Mroczkiem ps. „Lop". Organizował też łączność do grup partyzanckich w Borach Tucholskich.

W 1942 r. organizował w ramach Sz. Sz. w Bydgoszczy oddziały harcerskiej służby pomocniczej, złożone z chłopców i dziewcząt do lat 18 (tzw. Mafeking). Był organizatorem i dcą bydgoskiej kompanii Sz. Sz., utworzonej z młodzieży powyżej 18 lat (tzw. Bojowe Szkoły). W końcu 1942 r. po utracie kontaktu z phm. B. Mrozińskim – kmdtem Chorągwi Pomorskiej Sz. Sz., nawiązał bezpośredni kontakt z kmdtem Garn. Bydg. AK ppor. mar. woj. Bronisławem Sonnenfeldem ps. „Lech". Z jego rozkazu tworzył z harcerzy komórki łączności. Zorganizował sztafety piesze i rowerowe z Bydgoszczy do Borów Tucholskich, Świecia, Fordonu i Solca Kujawskiego oraz harcerską służbę pomocniczą, m.in. służbę sanitarną. Po fali aresztowań w Chorągwi Pomorskiej Sz. Sz. w listopadzie 1942 r. przejął obowiązki kmdta tej chorągwi. Odtworzył jej rozbite struktury głównie w południowej części Pomorza. Zorganizował hufce Sz. Sz. w Brodnicy, Chojnicach, Fordonie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Nakle i Tucholi. Łączność z Główną Kwaterą Sz. Sz. utrzymywał poprzez przyjeżdżającego do Bydgoszczy wizytatora Polski Zachodniej por. rez. hm. Edwarda Zürna ps. „Jacek" i jego łącznika ppor. Ferdynanda Ziętka ps. „Mir". W 1944 r. przeprowadził w Bydgoszczy szkolenie instruktorów harcerskich. W maju 1944 r. 9. uczestnikom tego szkolenia przyznał st. podharcmistrza. Prowadził też w Bydgoszczy szkolenie wojskowe harcerzy w zakresie szkoły podchorążych. W 1944 r. poprzez ppor. Sonnenfelda mianowany został kmdtem II Dzielnicy Garn. AK Bydg., którą przygotowywał do powstania. W dniu 1 I 1945 r. Kmda Obszaru Zachodniego AK mianowała go ppor. cz. w. Włączony został wówczas do prac przygotowawczych związanych z tworzeniem konspiracji na wypadek zajęcia Pomorza przez wojska sowieckie.

Grąsiorowski A., Jakubowski Maksymilian, [w:] „S.B.K.P. 1939-1940" pod red. Anny Zakrzewskiej, Elżbiety Zawackiej, cz. 4, s. 61-62.

Po zajęciu Bydgoszczy przez Rosjan kontynuował działalność konspiracyjną. W ramach „Nie", a następnie WIN pod ps. „Jur" pełnił funkcję szefa Referatu Bezpieczeństwa Kmdy Okręgu Pomorskiego.

Blisko współpracował z por. Alfonsem Jarockim ps. „Roman". Aresztowany został przez funkcjonariuszy UB w dniu 20 IV 1946 r. Po śledztwie w dniu 6 IX tegoż roku został osądzony w procesie 19 działaczy WIN z Pomorza. Skazany na 10 lat więzienia i 5 lat pozbawienia praw obywatelskich. Wyrok odbywał w ciężkim więzieniu we Wronkach. W 1951 r. został zwolniony z więzienia. Zamieszkał w Poznaniu, gdzie pracował w administracji firmy „Arged".

Zmarł 15 X 1981 r., pochowany został na cmentarzu w Szczecinku. Pośmiertnie odznaczony „Krzyżem za Zasługi dla ZHP" z rozetą i mieczami.

AP AK, T.: Jakubowski M. (rel. własna i rodziny), Bociek W., Jarocki A., Michalski L. (Oprac. przez L. Michalskiego mps biogramu M. Jakubowskiego. Tu nie potwierdzona inf. o odznaczeniu 11 IX 1943 r. Brązowym Krzyżem Zasługi z Mieczami oraz o pełnieniu funkcji kmdta IV Rejonu Południowego AK w Bydgoszczy); AMSt., Relacje; Ciechanowski K., *Ruch oporu...*; Gąsiorowski A., *Krwawy terror nie złamał harcerzy Pomorza*, [w:] *Szare Szeregi. Harcerze 1939-1945*, Warszawa 1988, t. 2; Zbiory własne autora (inf. M. Jakubowskiego, B. Mrozińskiego, M. Biegoń-Buczkowskiej i B. Subkowskiego).

Andrzej Gąsiorowski

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ AK

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

BYDGOSZCZ

1

JAKUBOWSKI MAKSYMILIAN – „JUR"

z „Szarych Szczegółów", kontaktował się z nim kpt. Alojzy Suszek. ~~tła~~
Komendant Chorągwi „Lina" w l. 1943 – I. 45 r.

Z rel. Alojzego Suszka

AM

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
1939 1945 AK

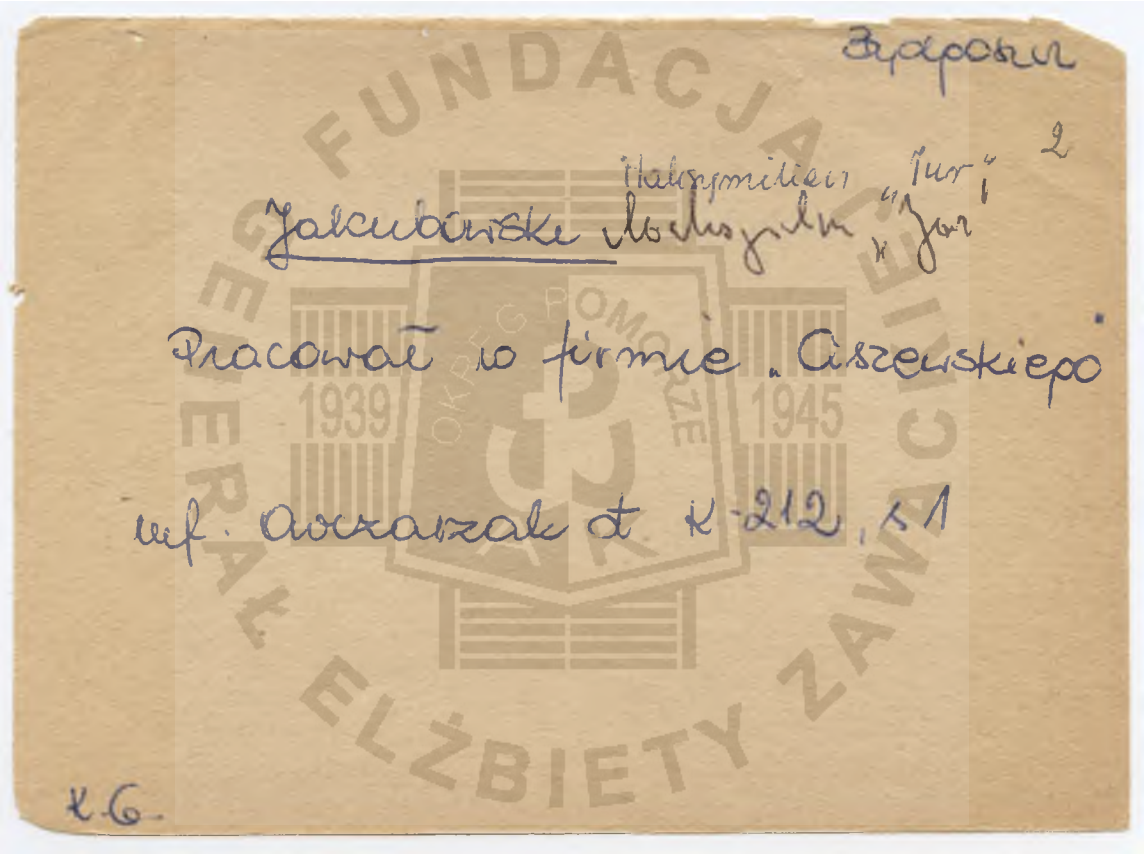

Zgłoszenie

2

Jakubowski Maksymilian „Jur" Maksymilian „Jur"

Pracował w firmie „Ciszewskiego"

inf. Owczarzak st. K-212, s.1

K.6.

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Jakubowski (i.n.) ps. „Jur" Bydgoszcz AK

zob. T.K: 581/581 Pom. Dutkiewicz Eugenia

s. 4, 12

Ars X'03

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939-1945
AK

Bydgoszcz 3

AK, Szare Szeregi

J a k u b o w s k i Maksymilian ps."Jur"

ur.16.03.1913 w Koronowie

rzemieślnik - stolarz

harcmistrz ZHP

od od 2.11.1943 komendant Pomorskiej Chorągwi Szarych Szeregów kr."Lina".

po wojnie 06 - 09.1946 sądzony w procesie WIN jako szef bezpieczeństwa - 10 lat ZK Wronki

wrócił w latach piędziesiątych złamany psychiczn

zmarł w Poznaniu 15 października 81 r.

podał LM-"Toczyski"

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Pomorze

WiN 3

Jakubowski Maksymilian

ps. "Jur"

- szef okręgowego wydziału bezpieczeństwa i i informacji (wywiadu) organ. Wolność i Niezawisłość. Uczestnik ruchu oporu od 1942r. Nominację na to stanowisko otrzymał od J. Grussa w listopadzie 1945r.
Aresztowany i wyrokiem sądu z dnia 3.X.1946r. skazany na 10 lat więzienia.

Mat. z Konfer., "Armia Krajowa na Pomorzu", str. 78, 79, 80, 85, 89, 90

str. .....

K.Wojt./94.

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
AK

BYDGOSZCZ
SNSZ AK
4

JAKUBOWSKI MAKSYMILIAN

„JUR"

Zdo. AP AK, INSP. BYDG., T.: BOCIEK W., DUTKIEWICZ E., MICHALSKI L., MROZIŃSKI B., ONCZARZAK E., SUSZEK A., SZYMICZEK K.,

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945

hm. Jakubowski Maksymilian
† ps. „Jur"
„Starzewski"
(1913-1981)
Komendant Ośrodka Harcerzy w Bydg.; ostatni Komendant Chor. Pom. Sz. Sz.

Bydg.
Sz. Sz.-ZWZ-AK
5

zob. Gąsiorowski A., Szare Szeregi na Pomorzu..., Toruń 1998 (biogram + zdj.)
s. 262

4/8.IV'12

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Bydg. Pom.
Sz. Sz. 6

Jakubowski Maksymilian
ps. „Jur"

Przedwojenny hufcowy bydgoskich drużyn harcerskich pozaszkolnych; mianowany przez Edwarda Żurna komendantem „Ula Lina" po Bernardzie Mrozińskim; w IV(?) 1944 r. otrzymał od wizytatora „Pasieki" na Ziemie Zachodnie bieżące rozkazy Naczelnika, kwalt. AK odnośnie współpracy z Szar. Szer. i pieniądze na

verte

opiekę społeczną – kontakt
odbył się bezpośrednio z E. Zürnem.

zob: Zbigniew Zürn-Zahorski,
Pseudonim Jacek, Inst. Wyd.
Świadectwo, Bydg. (r.?), s. 109, 160,
205.

EJ. IV, 103

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘGI WOLNE 1939 1945
AK

a Jakubowski Maksymilian

Bydg. Pom. Sz. Sz. - IV, 7

Maksymilian JAKUBOWSKI, ur. 16.3.1913 w Koronowie, ps. „Jur"; hm. z 1935 r. Hufcowy I hufca harcerzy w Bydgoszczy 1938—39 i z-ca kmdt Ośrodka Harcerzy w Bydgoszczy. W czasie okupacji w Bydgoszczy. Organizator konspiracyjnej 8 Bydg. Drużyny Harcerzy w 1940 r. W 1941 organizator harcerstwa męskiego i żeńskiego oraz kompanii harcerskiej AK. Organizował utrzymanie łączności z oddziałami partyzanckimi w Borach Tucholskich. 2.11.1942 — kmdt Ula „Lina" SzSz. Po wojnie zasądzony w procesie WIN w Bydgoszczy na 10 lat więzienia — wyszedł z amnestii po 5 latach. Zmarł 15.10.1981 r. w Poznaniu. Odznaczony Br. Krz. Zasługi z Mieczami, Krzyżem Zasługi dla ZHP z Rozetą i Mieczami.

zob: Zbigniew Żurn-Zahorski, Pseudonim Jacek, Inst. Wyd. Świadectwo, Bydg. (r.?), s. 188

rk. IV, 103

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ

Bydgoszcz
AK

JAKUBOWSKI Maksymilian
„Jur"
Łącznik

T: Wierzchosławski Stanisław, insp. Bydg., I/1/s.2

TCH98

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

a/

BYDGOSZCZ
WiN 9

JAKUBOWSKI MAKSYMILIAN
ps. „JUR"
D-ca oddziału zbrojnego WiN ok. 70 ludzi
działający w Lipnie, Toruniu, Bydgoszczy.

[illegible] 14/94 AK na Pomorzu, s. 280

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OBWÓD POMORZE 1939 1945 AK

Bydgoszcz

JAKUBOWSKI M ps. "Jur" 10

urodz.

K-dt Szarych Szeregów "Dwór"

Sr. K. Z. z M

Wykaz odznaczeń "Jary" - Michała

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Jakubowski

11

KW

ps. „Jurom Jur"

zob. Sadowski Józef,
Mówi nr 31806,
W-wa 1988, s.185, poz. 145.

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

J. Maksymilian
ps. Jur

okr. zach.

Jakubowski Maksymilian 12

Dowódca 70-osobowej organizacji zbrojnej, podległej Komendzie Okręgu zachodniego.

Zdo. I: M: 119/728 Pom., Raszewski Zbigniew (Bydgoszcz), t. 3, cz. I s. 2

B. P. IV'09

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Jakubowski Maksymilian
ps. Jur

WiN
Bydgoszcz
13

Szef referatu pod nazwą „Bezpieczeństwo" Okręgu Pomorskiego WiN.

Q
Z

zob. T: M: 119/728 Pom., Raszewski Zbigniew (Bydgoszcz), t. 3, cz. I s. 15

B.P. IV'09

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK

Jakubowski Maksymilian
ps. Jur

WiN
Bydgoszcz

14

Przynależał do organizacji WiN. Zeznawał w czasie procesu WiN w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Bydgoszczy. Aresztowany przez UB.

zob. T: M: 119/728 Pom., Raszewski Zbigniew (Bydgoszcz), t. 3, cz. I s. 14, 15

B.P. IV '09

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
1939 1945
AK

phm. Jakubowski Maksymilian

ps. „Jur"

Bydgoszcz
Sz. Sz.

15

Dowodził VIII BDH.

Q
Z

Zob: Hrembel Henryk, Bydgoszcz AK, T:II:418/1044 Pom, t.4, cz II, s.4

MW III 09

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK

Jakubowski Maksymilian Rej. Bydg. WiN

16

p.s. „Tur"

t. kierował rej. Bydgoszczy...
(prezes)

zob. Zesz. Historyczne WiN-u, n 8/1996, s. 8 - art. B. Chrzanowskiego - t. problem. ROAK

[illegible] XI'08

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
1945 1945
KRECIPOMORZE

Jakubowski Maksymilian
ps. „Jur"

Bydgoszcz
Sz. Bz.

17

Bernard Mroziński przekazał mu funkcję komendanta pomorskich Szarych Szeregów.

Zob: Krembel Henryk, Bydgoszcz AK, T: M: 418/1044 Pom, t. 4, cz II, s. 11

MW V.09

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK

Jakubowski Maksymilian

ps. „Jur" „Cin"

Okr. P. 18
„Win"
Bydgoszcz

zob. Zeszyty Historyczne Winu,
nr 8/1996, s. 8 art. B. Chrzanowskiego (t. probl. ROAK)

18. XI'08

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
1830 1945
AK

Bydg.
Sz. Sz.

hm. Jakubowski Maksymilian ps. „Jur"

19

a
t

Na początku listopada 1943 przejął obowiązki kmdt. Sz. Szer. na Pomorzu – od Bernarda Mrozińskiego.

zob. T: Z: 856/2210 Pom. Subkowska Danuta, s. III/3, art. J. Jaśkowiaka, – Bydg.

[illegible] VIII'08

Bydgoszcz. Sz. Sz ZWZ-AK Pomorze

20

+ JAKUBOWSKI Maksymilian
ps „Jur" 1913-1981
Kmdt Chorągwi Pomorskiej Sz. Szeregi w Bydgoszczy. Szkolenie wojskowe harcerzy. Kontynuacja konspiracji w „Nie" i WIN ps. „Jur" - szef referatu Bezpieczeństwa Kmdy Okręgu Pom. Aresztowany przez UB. Skazany na 10 lat we Wronkach w 1951 zwolniony. Odznaczony pośmiertnie „Krzyżem za Zasługi dla ZHP z rozetą i mieczami
Relacja Andrzeja Gąsiorowskiego
Zob.
Słownik Biograficzny Konspiracji Pomorskiej 1939-1945 część 4.
Fundacja „Archiwum
str 61, 62

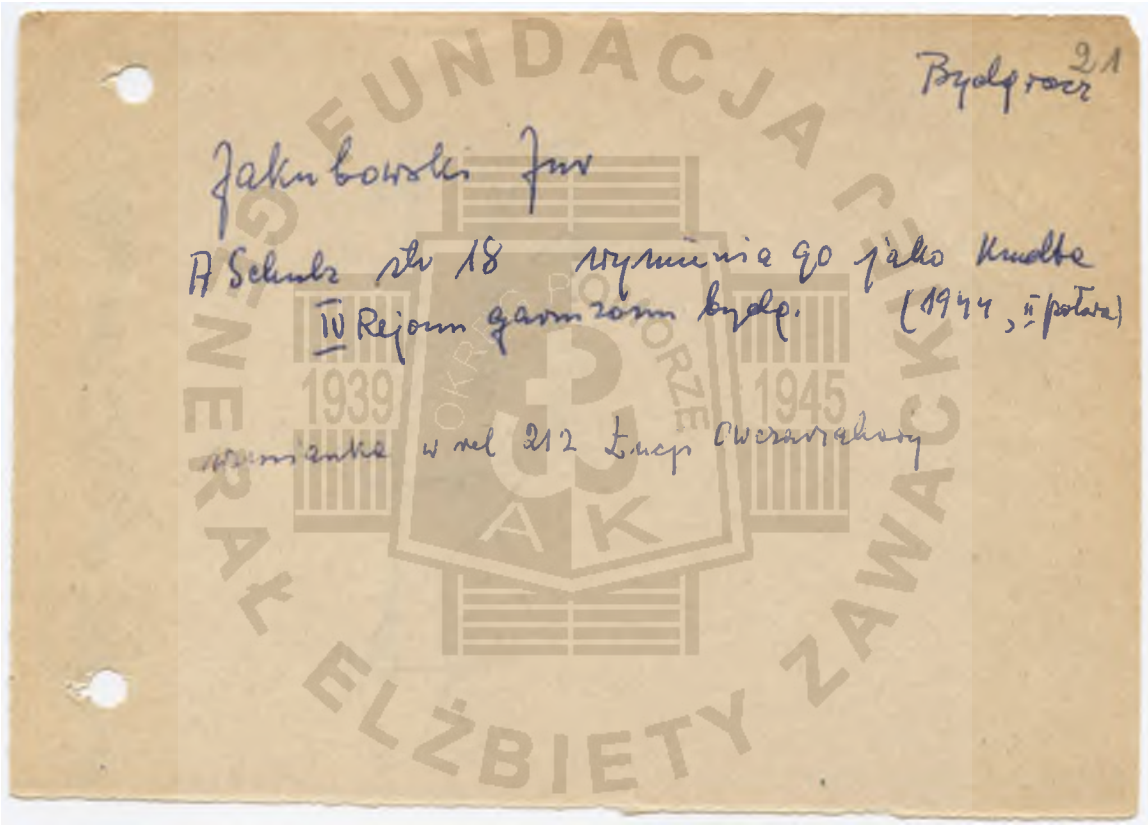

Bydgoszcz 21

Jakubowski Jur

A Schulz str 18 wymienia go jako kmdta
IV Rejonu garnizonu bydg. (1944, II połowa)

wzmianka w rel 212 Łucji Owczarzakowy

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE
1939 1945
AK

85-312 Bydgoszcz
tel.

Informacje z [illegible]
2 odel

M-388-1006 Bydgoszcz
sz.sz.

+ 15.10.1981

Jakubowski Maksy
-miljan

Jakubowski Maksymilian

ZESKANOWANE

FUNDACJA GENERAŁ ELŻBIETY ZAWACKIEJ
OKRĘG POMORZE 1939 1945 AK